

Súd: Okresný súd Žilina
Spisová značka: 4Csr/1/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5117220246
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 11. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Iveta Sýkorová
ECLI: ECLI:SK:OSZA:2020:5117220246.8

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Žilina, v konaní pred sudkyňou JUDr. Ivetou Sýkorovou, v právnej veci žalobcov: 1/ A. B. C., nar. XX.X.XXXX, bytom: D. E. XXXX/XX, XXX XX F., 2/ A. G. C., nar. XX.X.XXXX, bytom: D. E. XXXX/XX, XXX XX F., zastúpených splnomocneným zástupcom: JUDr. Peter Rybár Advokátska kancelária, so sídlom: A. Kmeťa 11, 010 01 Žilina, proti žalovanému: Prima banka Slovensko, a.s., IČO: 31 575 951, so sídlom: Hodžova 11, 010 11 Žilina, zastúpenému splnomocneným zástupcom: SEDLAČKO & PARTNERS, s.r.o., IČO: 36 853 186, so sídlom: Štefánikova 8, 811 05 Bratislava, o zrušenie rozhodcovského rozsudku, takto

rozhodol:

Súd zrušuje rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu Slovenskej bankovej asociácie sp. zn. II./2015-27 zo dňa 30.04.2017.

Žalobcovia 1/ a 2/ majú voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

Žalobcovia v rade 1/ a 2/ sa žalobou doručenou tunajšiemu súdu dňa 07.07.2017 domáhali, aby súd zrušil rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu Slovenskej bankovej asociácie sp.zn. II./2015-27 zo dňa 30.04.2017. Uplatnili si náhradu trov konania.

Na odôvodnenie žaloby uviedli, že Stály rozhodcovský súd Slovenskej bankovej asociácie zriadený Slovenskou bankovou asociáciou z.z.p.o. so sídlom Rajska I5/A, 811 08 Bratislava pred rozhodcom Mgr. Beátou Dolákovou, PhD., v právnej veci žalobcov o určenie neplatnosti právneho úkonu a o zaplatenie 867,92 eur s príslušenstvom, vydal dňa 30.04.2017 rozhodcovský rozsudok sp. zn. II./2015-27, v ktorom žalobu žalobcov zamietol a zároveň žalobcov zaviazal spoločne a nerozdielne zaplatiť žalovanému trovy konania vo výške 287,77 eur, ktorých výška bola vyčíslená samostatným rozhodcovským uznesením zo dňa 26.05.2017, a to do troch dní od doručenia tohto rozhodnutia.

Poukázali, že rozhodcovský súd sa predovšetkým zaoberal otázkou jeho právomoci konať a rozhodovať vo veci samej. Rozhodcovský súd mal preukázané, že v deň uzatvorenia zmluvy o úvere medzi žalobcami a žalovanou, t.j. dňa 12.12.2008, bol tento zmluvný vzťah spotrebiteľskou zmluvou podľa § 52 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov. Medzi účastníkmi spotrebiteľského rozhodcovského konania nebola sporná skutočnosť, že žalobcovia prijali návrh rozhodcovskej zmluvy predloženej žalovanou, podľa ktorej vzájomné spory medzi zmluvnými stranami, ktoré by vznikli v súvislosti so zmluvou o úvere, je príslušný prejednať a rozhodnúť s konečnou platnosťou v rozhodcovskom konaní Stály rozhodcovský súd Slovenskej bankovej asociácie.

Rozhodcovský súd sa v bodoch 54 - 59 rozsudku vzhľadom k tomu, že žaloba podaná žalobcami v čase jej podania bola určovacou žalobou v zmysle § 80 písm. c/ Občianskeho súdneho poriadku (§ 137 písm. c/ CSP), zaoberal posúdením naliehavého právneho záujmu žalobcov. Podľa posúdenia rozhodcovského súdu tým, že žalobcovia sa domáhajú určenia neplatnosti a neprijateľnosti zmluvnej

podmienky po zániku úverového vzťahu medzi žalovaným a žalobcami, práva a právny stav žalobcov v čase podania žaloby, ani v súčasnosti, nie sú žiadnym spôsobom ohrozené a nie je možný ani objektívny stav neistoty žalobcov. Žalobcovia v priebehu konania neosvedčili existenciu naliehavého právneho záujmu.

Na základe úverovej zmluvy bol žalobcom poskytnutý úver vo výške 79.665,41 eur (2.400.000 Sk) za účelom kúpy nehnuteľnosti, bližšie špecifikovanej v dodatku k úverovej zmluve, ktorý bol uzavretý medzi žalobcami a žalovaným pred čerpaním úveru. V dotknutej zmluve bola stanovená platnosť revizibilnej úrokovej sadzby, pričom táto bola stanovená ako súčet úrokovej sadzby BRIBOR (úroková sadzba denne vyhlasovaná Telerate Limited v hodnote fixácie tejto úrokovej sadzby na 12 mesiacov) + úrokové rozpätie banky (určené v čase uzavretia zmluvy 1,14 % p.a.).

Žalovaný následne zmenil výšku úrokového rozpätia (z 1,14% na 2,64 % p.a.), ktorým konaním žalovaného došlo podľa názoru žalobcov k neopodstatnenej, bezdôvodnej, protizákonnej zmene zmluvných podmienok. Podľa vyjadrenia žalovaného zo dňa 15.05.2014, k zvýšeniu úrokového rozpätia došlo z dôvodu zmeny miery rizika žalobcov (bod 4.5 úverovej zmluvy), ktorá sa mala prejaviť ako výsledok priebežného monitoringu a následného interného prehodnotenia komplexných ukazovateľov návratnosti úveru, ktoré banka skúma u každého úverového klienta v rámci tzv. behaviorálneho scoringu. Zmluva o hypotekárnom úvere alebo zmluva o komunálnom úvere musí byť písomná a musí obsahovať podmienky závislé od objektívnych skutočností, pri ktorých splnení môže byť upravená výška ročnej percentuálnej úrokovej sadzby alebo iné náklady vyžadované od klienta (§ 75 ods. 4 písm. d/ zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách v znení neskorších predpisov). Uvedené ustanovenie (bod 4.5 úverovej zmluvy) však túto zákonnú požiadavku nespĺňa. Nielen v úverovej zmluve, ale ani v žiadnej inej prílohe nie sú podmienky špecifikované a nikde nie je stanovený výpočet rizika klienta, z čoho vyplýva, že žalobcovia nemohli vedieť, ani predpokladať, aké okolnosti môžu znamenať splnenie podmienok pre jednostrannú zmenu úrokovej sadzby žalovaným.

Podmienky, na základe ktorých pristúpil žalovaný k zmene úrokovej sadzby poskytnutého úveru, teda nezáviseli od objektívnych skutočností, ale od subjektívneho hodnotenia žalovaného, pričom takto hodnotené okolnosti sú nepreskúmateľné, neodôvodnené a neboli žalobcom vopred známe. Na strane žalobcov ako spotrebiteľov nedošlo k zmenám v ich správaní, ktoré by vyvolali zmenu miery rizika, napríklad k omeškaniu s plnením platieb, zvýšeniu miery zadĺženia, strate bonity, príjmov či zvýšeniu výdavkov.

V zmysle § 53 ods. 4 písm. i/ OZ nie je možné stotožniť sa s tvrdením rozhodcovského súdu o absencii naliehavého právneho záujmu žalobcov na určení neprijateľnosti zmluvnej podmienky (§ 137 písm. c/ CSP, do 30.06.2016 túto problematiku upravovalo ust. § 80 písm. c/ O.s.p.). Žalobcovia poukázali, že v danom prípade bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno vo vzťahu k preukázaniu naliehavého právneho záujmu nespočíva na žalobcoch, keďže tento vyplýva priamo zo zákona.

Zo samotného zákonného ustanovenia § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka vyplýva právny záujem žalobcov ako spotrebiteľov na určení neplatnosti neprijateľnej zmluvnej podmienky, ktorá spôsobuje nerovnováhu v postavení účastníkov tohto konania a predmetnej spotrebiteľskej zmluvy (rozhodnutie Krajského súdu Prešov, sp. zn: 17Co/162/2016).

V tejto súvislosti žalobcovia poukázali aj na § 1 ods. 2 zákona o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní (v skratke SRK), ktorý ustanovuje, že v spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní podľa tohto zákona možno rozhodovať len spotrebiteľské spory, ohľadom ktorých možno uzatvoriť dohodu o urovaní, vrátane sporov o určenie, či tu právo alebo právny vzťah je, alebo nie je; naliehavý právny záujem na určení podľa tohto zákona má len spotrebiteľ. Logickým výkladom tohto ustanovenia možno rovnako ustáliť, že naliehavý právny záujem vyplýva priamo zo zákona a nie je potrebné ho zo strany spotrebiteľa preukazovať. Žalobcovia v postavení spotrebiteľov majú zákonné právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách v zmysle § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z.z. (každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách), z čoho taktiež naliehavý právny záujem na požadovanom určení vyplýva. Uvedené je v súlade s judikatúrou Európskeho súdneho dvora a ochranou spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany (rozhodnutie Krajského súdu Prešov sp. zn.: 17Co/162/2016).

Rovnako sa nemožno stotožniť s právnym názorom rozhodcovského súdu, že zánikom spotrebiteľského zmluvného vzťahu stráca pre spotrebiteľa význam dovolanie sa neprijateľnosti zmluvnej podmienky v spotrebiteľskej zmluve, ktorou bol daný spotrebiteľský vzťah založený. Predmetný úverový vzťah síce zanikol splnením, avšak nároky žalobcov proti žalovanému odvodené od uplatňovania neprijateľnej zmluvnej podmienky trvajú naďalej aj napriek tomu, že žalovaný svojím protiprávnym konaním na základe neprijateľnej zmluvnej podmienky prakticky donútil žalobcov k predčasnému splateniu

predmetného úveru, resp. jeho refinancovaniu od inej banky. Toto tvrdenie vyplýva aj z rozhodovacej praxe súdov (bližšie napr. rozhodnutie Krajského súdu Žilina, sp. zn.: 11Co/471/2015 z 28.06.2016).

Na základe vyššie uvedeného žalobcovia majú za to, že rozhodcovský súd svoje prijaté právne závery v odôvodnení dotknutého rozsudku, súvisiace s problematikou naliehavého právneho záujmu, nedostatočne vysvetlil a navyše aj nesprávne právne posúdil a naliehavý právny záujem zo strany žalobcov bol preukázaný.

V ďalších bodoch (61 - 62) rozhodcovský súd veľmi stručne s odkazom na ustanovenia § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov konštatoval, že individuálny spotrebiteľ nemôže mať naliehavý právny záujem výlučne na určení neplatnosti neprijateľných podmienok v spotrebiteľskej zmluve bez toho, aby sa zároveň domáhal ochrany svojich spotrebiteľských práv. V tomto prípade rozhodcovský súd si iba osvojil argumentáciu žalovaného bez toho, aby výstižne a dostatočne odôvodnil svoje právne závery. Žalovaný v podstate v každom svojom podaní nachádzal nové dôvody, ktoré majú podľa jeho právneho názoru odôvodňovať zamietnutie podaného žalobného návrhu, čo len svedčí o nejednoznačnosti, účelovosti a zmatečnosti obrany žalovaného.

Slovenská republika je v zmysle jej úniových záväzkov, najmä článku 6 Smernice Rady 93/13/EHS, povinná zabezpečiť spotrebiteľovi vysokú mieru ochrany jeho práv, „aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa vnútroštátneho práva neboli záväzné pre spotrebiteľa“. Účinnú ochranu v tomto zmysle možno dosiahnuť, len ak má súd právomoc zhodnotiť neprijateľné podmienky z úradnej povinnosti.

Hoci si žalobcovia okrem uplatnenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky neuplatnili žiadne iné nároky, okrem finančného zadosťučinenia, ani takéto určenie neplatnosti zmluvnej podmienky po ukončení zmluvného vzťahu nie je v rozpore so zákonom a bez naliehavého právneho záujmu. Zároveň na základe vyslovenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky sa môžu domáhať vydania určitých nárokov voči žalovanému, pričom nemožno opomenúť, že zánik právneho vzťahu bol priamym následkom uplatnenia neprijateľnej zmluvnej podmienky. Spotrebiteľ má právo, aby jeho právne postavenie nebolo spochybňované existenciou neprijateľnej zmluvnej podmienky a v tomto slova zmysle nie je rozhodné, či dochádza aj k uplatneniu práv na plnenie, vyplývajúcich z takejto neprijateľnej podmienky.

V závere rozhodnutia rozhodcovský súd konštatuje, že žalobcovia nepreukázali, aká ujma im v súvislosti so zánikom právneho vzťahu vznikla a z akého dôvodu by im malo prináležať finančné zadosťučinenie. Žalobcovia pritom už v žalobnom návrhu zo dňa 30.06.2015 poukazovali na skutočnosť, že v dôsledku jednostrannej zmeny výšky úrokového rozpätia žalovaným by zotrvaním žalobcov v zmluvnom vzťahu so žalovaným vznikala každý mesiac škoda, ktorá by spočívala v reálnom úbytku na majetku. Uvedené by sa negatívne prejavovalo nielen na zmenšení majetku žalobcov, ale nepriamo i na ich životnej úrovni, nakoľko zmena úrokového rozpätia z 1,14% na 2,64% p. a. by predstavovala navýšenie splátky úveru o cca 60 eur mesačne.

Nakoľko žalovaným stanovený úrok spôsobil značné navýšenie mesačnej splátky žalobcom, títo boli nútení podpísať úverovú zmluvu so spoločnosťou mBank za účelom refinancovania predošlého úveru poskytnutého žalovaným. Žalovaný úrokovú sadzbu zmenil (zvýšil) svojvoľne, podľa vlastného uváženia a k svojmu prospechu. Takýto právny úkon žalovaného je absolútne neplatný a konaním žalovaného došlo k závažnému porušeniu predpisov spotrebiteľského práva a k vzniku ujmy na strane žalobcov. Možnosť jednostranne zvýšiť úrokovú sadzbu z dôvodu zmeny rizikovosti klienta bez úplne a jasne vymedzených pravidiel je netransparentné a jednostranne výhodné pre žalovaného a výrazne poškodzujúce práva žalobcov. Žiadne oprávnenie veriteľa, v tomto prípade žalovaného, nie je tak široké, aby sa mohol správať svojvoľne a podľa vlastného uváženia meniť zmluvné ustanovenia, ktorými je aj dohoda o určení výšky úrokov. Pre ospravedlnenie takéhoto správania, teda jednostrannej zmeny zmluvných podmienok, nie je postačujúce to, že žalobcovia majú možnosť v určitej lehote vrátiť všetky prostriedky a takýmto účinkom zabrániť.

V podaní žalobcov zo dňa 14.10.2016 došlo k úprave petitu žalobného návrhu a žalobcovia si uplatnili nárok na peňažné plnenie vo výške 3.983,- eur ako finančné zadosťučinenie podľa ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v súvislosti s tvrdeným porušením práva. Pre priznanie finančného zadosťučinenia nie sú stanovené žiadne špeciálne podmienky. Takto uplatnená výška je primeraná s poukazom na skutočnosť, že žalovaný uplatnil práva z neprijateľnej podmienky, pričom takéto uplatnenie viedlo k ukončeniu zmluvného vzťahu so žalobcami, teda žalovaný svojím konaním na podklade neprijateľnej zmluvnej podmienky v spotrebiteľskej zmluve prakticky donútil žalobcov k predčasnemu splateniu dotknutého úveru, pričom žalobcovia utrpeli ujmu tým, že na jej prekonanie museli vynaložiť ďalšie náklady. Takto uplatnená výška teda predstavuje 5% zo sumy úveru poskytnutého žalobcom zo strany žalovaného na podklade dotknutej úverovej zmluvy. V nadväznosti na vyššie uvedené ujma, ktorá žalobcom vznikla v súvislosti so zánikom právneho vzťahu založeného

zmluvou o úvere a uplatnenie finančného zadostučinenia je v konaní za bezpečne a nesporne preukázaná. Žalobcovia považujú za preukázané, že pre takýto postup žalovaného neexistuje spôsob výpočtu a ani posudzovanie kritérií rizík a vytvára sa tak svojvoľa pre žalovaného. Z tohto dôvodu dotknuté ustanovenie bodu 4.5 Zmluvy o poskytnutí úveru č. 02/717/08 zo dňa 12.12.2008, uzatvorenej medzi žalobcami a žalovaným, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou.

Žalobcovia ďalej uviedli, že rozsudkom Okresného súdu Žilina sp. zn.: 18C/341/2013 zo dňa 03.07.2015, v spojení s rozsudkom Krajského súdu Žilina sp.zn.: 7Co/563/2015 zo dňa 10.02.2016, právoplatným dňa 9.04.2016, bolo vyslovené, že ustanovenie, ktoré umožňuje žalovanej meniť úrokovú sadzbu v prípade, ak dôjde k zmene miery rizika klienta, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, a preto je neplatné.

Na základe uvedených skutočností žalobcovia navrhli, aby Okresný súd Žilina dotknutý rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu Slovenskej bankovej asociácie sp. zn.: 11/2015-27 zo dňa 30.04.2017 zrušil a priznal žalobcom náhradu trov konania v plnom rozsahu.

Žalovaný sa k žalobe písomne vyjadril v podaní zo dňa 11.09.2017 (č.l. 23), v ktorom uviedol, že žalobcovia nijako nezdôvodňujú, prečo mal súd dospieť v konaní k nesprávnemu zisteniu skutkového stavu v zmysle dôvodu na zrušenie rozhodcovského rozsudku. Tento dôvod špecifikujú len všeobecne, pričom opomínajú, že dôvodom na zamietnutie žaloby bolo nepreukázanie právneho záujmu na požadovanom určení. Žalobcovia žiaden z dôvodov na zrušenie rozhodcovského rozsudku nekonkretizujú a žalovaný je toho názoru, že rozhodcovský súd sa riadne vysporiadal so všetkými ustanoveniami na ochranu spotrebiteľa. Dôvodom pre zrušenie rozhodcovského rozsudku je len subjektívny nesúhlas žalobcov s právnym posúdením veci rozhodcovským súdom. Žalovaný má za to, že rozhodcovský súd rozhodol správne, nakoľko žalobcovia v konaní preukázali splatenie úveru ešte pred podaním žaloby na rozhodcovský súd, ktorý určil nedostatok naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení výlučne z dôvodu, že pred podaním žaloby došlo k zániku záväzkovo-právneho vzťahu, a teda nebola daná ani aktívna vecná legitímácia žalobcov. Ak právo riadne zaniklo, tak zanikol aj predpoklad uplatnenia práva v zmysle § 3 ods. 5 ZoOS.

Žalobcovia následne argumentujú tvrdeniami, ktoré sa týkajú meritórneho posúdenia sporu, ktorým sa rozhodcovský súd pre nedostatok naliehavého právneho záujmu vôbec nezaoberal.

Žalovaný ďalej poukázal na rozpor v tvrdeniach žalobcov, ktorí nerozlišujú medzi úrokovou sadzbou a úrokovým rozpätím.

Žalobcovia sa k vyjadreniu žalovaného vyjadrili podaním zo dňa 24.10.2017, doručeným súdu dňa 27.10.2017 (replikou), v ktorom uviedli, že podľa ich názoru konkrétne poukázali na rozhodujúce skutočnosti, ktoré viedli k nesprávnemu zisteniu skutkového stavu a ktoré ostali rozhodcovským súdom nepovšimnuté. Spotrebiteľ má právo, aby jeho právne postavenie nebolo spochybňované existenciou neprijateľnej zmluvnej podmienky a v tomto slova zmysle nie je rozhodné, či dochádza aj k uplatneniu práv na plnenie vyplývajúcich z takejto neprijateľnej podmienky, ako ani to, kedy sa spotrebiteľ domáha určenia zmluvnej podmienky za neprijateľnú. Pre spotrebiteľa nemôže stratiť význam dovolania sa neprijateľnej zmluvnej podmienky za neprijateľnú. Úverový vzťah síce zanikol, avšak nároky žalobcov trvajú naďalej, nakoľko žalovaný prakticky donútil žalobcov k predčasnému splateniu úveru jeho refinancovaním od inej banky. Čo sa týka úrokovej sadzby, tú žalovaný svojvoľne zvýšil podľa vlastného uváženia k svojmu prospechu. Pre ospravedlnenie takéhoto správania, teda jednostrannej zmeny zmluvných podmienok, nie je postačujúce to, že žalobcovia majú možnosť v určitej lehote vrátiť všetky prostriedky a takýmto účinkom zabrániť.

Žalovaný sa k vyjadreniu žalobcu zo dňa 27.10.2017 vyjadril podaním zo dňa 05.12.2017 (duplikou), v ktorom uviedol, že žalobcovia sa vo svojich vyjadreniach nevyjadrujú k vadám rozhodcovského rozsudku, ktoré vytkli, ale ku skutkovým a právnym otázkam, ktoré mali byť predmetom skutkových tvrdení v konaní pred samotným rozhodcovským súdom, nakoľko konanie o zrušenie rozhodcovského rozsudku nemá povahu opravného prostriedku. Žalovaný zotrval na svojich tvrdeniach, že predmetný rozsudok nemá vady, aj keď žalobcovia poukazujú na jednotlivé rozhodnutia krajských súdov, ktoré určili neprijateľnosť zmluvných podmienok aj po zániku právneho vzťahu, nejde o ustálenú rozhodovaciu prax

súdov a navyiac predmetný rozsudok, na ktorý sa odvolávajú žalobcovia, nie je právoplatný. V danom prípade, po zániku právneho vzťahu nejde o odstraňovanie konkrétnej spornosti uplatňovaného práva. Žalobcovia si vo svojom vyjadrení vysvetľujú jednotlivé ustanovenia nesprávne, nakoľko podľa zmluvy o úvere nemá žalovaný povinnosť ponúkať žalobcom úrokovú sadzbu, ale je oprávnený zmeniť úrokovú sadzbu.

Súd vo veci vykonal pojednávanie dňa 11.07.2018.

Právny zástupca žalobcov zotrval na podanej žalobe v celom rozsahu. K dôvodom na zrušenie rozhodcovského rozsudku uviedol, že s poukazom na zákon o spotrebiteľskom a rozhodcovskom konaní, a to § 45 ods. 1 písm. g), i), j) a l), rozhodcovský rozsudok nie je náležite odôvodnený. S poukazom aj na nález Ústavného súdu SR III. 162/2011 platia pre odôvodnenie rozhodcovských rozsudkov rovnaké kritériá, ako pre rozhodnutia všeobecných súdov. Predmetný rozhodcovský rozsudok sa nijakým spôsobom nevysporiadal s tvrdenými skutočnosťami v samotnom návrhu, v podstate zostal len v rovine namietania samotného naliehavého právneho záujmu, pričom už bližšie nevysvetlil dôvody takéhoto svojho záveru.

Právny zástupca žalovaného navrhol žalobu v celom rozsahu zamietnuť. Mal za to, že napadnutý rozhodcovský rozsudok je v celom rozsahu správny a zotrval na podaných vyjadreniach. Zdôraznil, že k splateniu úveru podľa zmluvy o úvere medzi žalovaným a žalobcami došlo ešte pred podaním žaloby 10.01.2014, čo medzi stranami nie je sporné. Teda v čase podania žaloby na rozhodcovský súd už tu žiadne právo nebolo, z tohto dôvodu bola žaloba zamietnutá. Poukázal na skutočnosť, že pôvodne bola v zmluve o úvere dohodnutá úroková sadzba vo výške 6,01 %. Následne, po uplynutí fixácie, žalovaný ponúkol žalobcom novú úrokovú sadzbu vo výške 4,79 %, tzn. v nižšej výške. Žalobcovia mali možnosť upraviť nanovo fixáciu, ani túto úrokovú sadzbu nevyužili, v dôsledku čoho využili ďalšie ustanovenie zmluvy o úvere a úver predčasne splatili bez dodatočného poplatku. Žalobcovia neboli nijako ukrátení na svojich právach, nevznikla im žiadna škoda, neboli nijakým spôsobom znevýhodnení, naopak, využili ustanovenia zmluvy a tento úver bez poplatku predčasne splatili, čím znevýhodnili žalovaného.

Právny zástupca žalobcov uviedol, že žalovaný pristúpil k zvýšeniu úrokového rozpätia z 1,14 % na 2,64 %, čo následne spôsobilo zvýšenie samotného úroku pre žalobcov, čo aj bolo žalobcom oznámené. Mesačne to spôsobilo nárast splátky o 60 eur.

Právny zástupca žalobcov v rámci záverečnej reči opakovane poukázal, že žalobcovia podaním Stálemu rozhodcovskému súdu zo dňa 14.10.2016 upravili petiu svojho návrhu tak, že sa domáhali určenia, že dané ustanovenie zmluvy je neprijateľná zmluvná podmienka a absolútne neplatná, ako aj samostatného ďalšieho nároku, o ktorom procesnom návrhu však nebolo rozhodcovským súdom rozhodnuté, aj keď sa veľmi stručne rozhodcovský súd o tomto zmieňuje v odôvodnení. Žalobcovia sú toho názoru, že došlo aj k takejto procesnej vade. Dôvody na zrušenie rozhodcovského rozsudku sú teda dané a navrhli, aby súd ich žalobe vyhovel.

V rámci záverečnej reči právny zástupca žalovaného zotrval na dovedejšej argumentácii. Uviedol, že má za to, že žalobcovia bezdôvodne rozširujú dôvody podanej žaloby.

Súd vykonal dokazovanie oboznámením sa s listinným dôkazmi, pričom zistil nasledovný skutkový stav:

Strany dňa 12.12.2008 uzavreli Zmluvu o poskytnutí úveru č. 02/07/717/08 (č.l. 67), na základe ktorej žalovaný poskytol žalobcom úver vo výške 2.400.000 Sk (79.665,41 eur) s lehotou splatnosti 30 rokov

odo dňa podpisu zmluvy o úvere. Poskytnutý úver sa žalobcovia zaviazali vrátiť a zaplatiť príslušenstvo za dohodnutých podmienok. Ku zmluve o úvere bol uzavretý aj dodatok pred prvým čerpaním úveru.

Podľa článku 4. bodu 4.4.1. zmluvy o úvere bola dohodnutá fixná úroková sadzba vo výške 6,01 % p.a. a podľa bodu X.X.X.X. zmluvy úrokové rozpätie je vo výške 1,14 % p.a..

Podľa čl. 4.5 zmluvy banka má právo adekvátnym spôsobom meniť úrokovú sadzbu podľa bodu 4.4 úverovej zmluvy v prípade, ak dôjde k zmene rizika klienta. Zmena miery rizika klienta môže súvisieť predovšetkým so zmenou rizikovej váhy klienta podľa pravidiel stanovených NBS. Pre posúdenie zmeny miery rizika klienta sú rozhodujúce skutočnosti platné v čase podpisu úverovej zmluvy v porovnaní so skutočnosťami platnými v čase vykonanej zmeny. Príslušnú zmenu úrokovej sadzby je banka oprávnená uskutočniť automaticky bez dodatkov k úverovej zmluve.

Z rozsudku Stáleho rozhodcovského súdu Slovenskej bankovej asociácie sp. zn. II./2015-27 zo dňa 30.04.2017 (č.l. 6) v právnej veci žalobcov v rade 1/ a 2/ proti žalovanému, o zaplatenie 867,92 €, súd zistil, že žalobcovia sa žalobou zo dňa 30.06.2015, podanou na rozhodcovský súd dňa 03.07.2015, domáhali proti žalovanému určenia, že právny úkon žalovaného, ktorým jednostranne zvýšil úverové rozpätie splácaných splátok, je absolútne neplatný právny úkon a teda voči žalobcom právne neúčinný, ako aj zaplatenia sumy vo výške 867,92 eur a náhrady trov konania. (Poznámka súdu: na rozsudku je nesprávne uvedený dátum vydania rozsudku 30.4.2015, medzi stranami však nebolo sporné, že správny dátum vydania rozsudku je 30.4.2017).

Z rozsudku súd ďalej zistil (ods. 38. rozsudku), že žalobcovia podaním zo dňa 14.10.2016 – „Úprava petitu“ navrhli, aby rozhodcovský súd určil, že ustanovenie bodu 4.5 Zmluvy o poskytnutí úveru č. 02/717/08 zo dňa 12.12.2008 v znení: „Banka má právo adekvátnym spôsobom meniť úrokovú sadzbu podľa bodu 4.4 úverovej zmluvy v prípade, ak dôjde k zmene rizika klienta. Zmena miery rizika klienta môže súvisieť predovšetkým so zmenou rizikovej váhy klienta podľa pravidiel stanovených NBS. Pre posúdenie zmeny miery rizika klienta sú rozhodujúce skutočnosti platné v čase podpisu úverovej zmluvy v porovnaní so skutočnosťami platnými v čase vykonanej zmeny. Príslušnú zmenu úrokovej sadzby je banka oprávnená uskutočniť automaticky bez dodatkov k úverovej zmluve.“ je neprijateľná zmluvná podmienka a je absolútne neplatná. Zároveň sa domáhali voči žalovanému zaplatenia sumy 3.983,- eur ako finančné zadostučinenie podľa ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z..

Rozhodcovský súd uvedeným rozsudkom žalobu zamietol a žalovanému priznal nárok na trovy konania v plnom rozsahu.

Rozhodcovský súd svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že žalobcovia sa domáhajú určenia neplatnosti a neprijateľnosti zmluvnej podmienky po zániku úverového vzťahu medzi žalovaným a žalobcami, pričom práva a právny stav žalobcov v čase podania žaloby, ani v čase rozhodovania, nie sú žiadnym spôsobom ohrozené a nie je možný ani objektívny stav neistoty žalobcov. Podľa názoru rozhodcovského súdu žalobcovia neosvedčili existenciu naliehavého právneho záujmu na žalobcami požadovanom určení. Podľa názoru rozhodcovského súdu individuálny spotrebiteľ nemôže mať naliehavý právny záujem výlučne na určení neplatnosti neprijateľných podmienok v spotrebiteľskej zmluve bez toho, aby sa zároveň domáhal ochrany svojich individuálnych spotrebiteľských práv. Vykonaným dokazovaním rozhodcovský súd dospel k záveru, že žalobcovia nepreukázali, aká ujma im v súvislosti so zánikom právneho vzťahu založeného zmluvou o úvere vznikla a z akého dôvodu by im malo prináležať finančné zadostučinenie.

Tvrdenia žalobcov, že žalovaný svojím konaním donútil žalobcov k predčasnemu splateniu úveru, pričom žalobcovia utrpeli ujmu tým, že na jej prekonanie museli vynaložiť ďalšie náklady, považoval rozhodcovský súd za nedôvodné a irelevantné (odsek 63. rozsudku).

Na tomto mieste súd uvádza, a to v štádiu konania po zrušení rozsudku súdu prvej inštancie sp. zn. 4Csr/1/2017-93 zo dňa 11.07.2018 uznesením odvolacieho súdu sp. zn. 11CoSr/3/2019-178 zo dňa 27.08.2019, že považuje za potrebné poukázať aj na odsek 54. rozhodcovského rozsudku, v ktorom rozhodcovský súd dospel k záveru, že žaloba je určovacou žalobou v zmysle ustanovenia § 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku (v texte ako O.s.p.), v zmysle ktorého návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem, a tiež žalobou podľa § 137 písm. c) Civilného sporového poriadku (v texte ako CSP), v zmysle ktorého žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem. Rozhodcovský súd sa preto zaoberal posúdením

naliehavého právneho záujmu žalobcov na požadovanom určení v zmysle žaloby a zmeny žaloby zo dňa 20.10.2015.

Rozhodcovský súd dospel k záveru (odsek 59. rozhodcovského rozsudku), že tým, že sa žalobcovia domáhajú určenia neplatnosti a neprijateľnosti zmluvnej podmienky po zániku úverového vzťahu medzi žalovaným a žalobcami, práva a právny stav žalobcov v čase podania žaloby, ani v súčasnosti, nie sú žiadnym spôsobom ohrozené a nie je možný ani objektívny stav neistoty žalobcov. V odseku 62. rozsudku rozhodcovský súd konštatuje, že individuálny spotrebiteľ nemôže mať naliehavý právny záujem výlučne na určení neplatnosti neprijateľných podmienok v spotrebiteľskej zmluve bez toho, aby sa zároveň domáhal ochrany svojich individuálnych spotrebiteľských práv.

Ďalej súd poukazuje na nasledovné listinné dôkazy predložené žalobcom:

Z listu Prima banky Slovensko a.s. zo dňa 08.10.2013 (č.l. 58) adresovaného žalobcovi v rade 1/ súd zistil, že banka oznámila žalobcovi, že dňa 12.12.2013 uplynie doba fixácie úrokovej sadzby z úverovej zmluvy č. 028717. Ďalej banka oznámila skutočnosti týkajúce sa zmeny úrokovej sadzby, ako to vyplýva z tvrdení žalobcov v konaní (uvedených v žalobe a podaniach žalobcov, oboznámených v tomto rozsudku).

Z listu Národnej banky Slovenska zo dňa 29.10.2014 adresovaného právnenému zástupcovi žalobcov (č.l. 60), ktorým sa Národná banka Slovenska (v texte tiež v skratke „NBS“) vyjadrila k bodu 4.5 úverovej zmluvy, súd zistil, že podľa názoru NBS postup Prima banky a.s. pri stanovení rizika klienta a zvyšovaní úrokových sadziieb môže byť pre klienta netransparentný. Účelom metodík vydávaných Národnou bankou Slovenska nie je určiť banke spôsob hodnotenia klientov banky na účel, napríklad, správneho stanovovania úrokových sadziieb v rámci poskytovaných úverov. Národná banka Slovenska svojím predpisom neurčovala bankám, a ani teraz neurčuje, metodiku hodnotenia jej klientov na účel správneho stanovovania úrokových sadziieb v rámci poskytovaných úverov.

Z listu bankového ombudsmana zo dňa 15.10.2014 (č.l. 62) adresovaného právnenému zástupcovi žalobcov súd zistil, že bankový ombudsman sa k problematike zvyšovania úrokovej sadzby, dojednaného v článku 4.5 úverovej zmluvy, vyjadril o. i. tak, že bankový ombudsman odporučil banke podrobne vysvetliť svojím klientom oprávnenosť zvýšenia úrokového rozpätia (ak tomu tak bolo), ako aj individuálne špecifikovať dôvody tohto zvýšenia pre konkrétneho klienta.

Na základe takto zisteného skutkového a právneho stavu súd prvej inštancie žalobe v celom rozsahu vyhovel rozsudkom sp. zn. 4Csr/1/2017-93 zo dňa 11.07.2018 tak, že v celom rozsahu zrušil rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu Slovenskej bankovej asociácie sp. zn. II./2015-27 zo dňa 30.04.2017 z dôvodov podľa ust. § 45 ods. 1 písm. g), i) a l) zákona č. 335/2014 Z.z. s tým, že v ďalšom konaní bude rozhodcovský súd postupovať podľa ust. § 47 ods. 2 a 3 zákona č. 335/2014 Z.z..

Na odôvodnenie svojho rozhodnutia okresný súd uviedol:

Pri zákonomnom posudzovaní konkrétneho prípadu súd dospel k záveru, že záväzkový vzťah, ktorý vznikol na základe zmluvy o úvere zo dňa 12.12.2008 medzi žalobcami ako dlžníkmi a žalovaným ako veriteľom, je vzťahom občianskoprávnym. Žalovaný ako veriteľ v danom prípade pri uzatváraní predmetnej zmluvy konal v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti, nakoľko z jeho výpisu z obchodného registra vyplýva, že predmetom jeho činnosti je okrem iného aj poskytovanie úverov z vlastných zdrojov. Súd je tohto názoru, že žalobcovia zmluvu uzatvárali ako spotrebiteľia a z tohto dôvodu má predmetná úverová zmluva charakter spotrebiteľskej zmluvy podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

Táto skutočnosť nebola medzi stranami sporná, ako bolo aj nesporné, že právomoc rozhodcovského súdu bola založená na základe platnej rozhodcovskej zmluvy uzatvorenej medzi stranami dňa 12.12.2008 (ods. 21. rozhodcovského rozsudku).

Súd mal tiež preukázané, že žaloba bola podaná v zákonnej lehote 3 mesiacov od doručenia rozhodcovského rozsudku žalobcom (§ 46 ods. 1 zákona č. 335/2014 Z.z.), a to vzhľadom na dátum vydania rozhodcovského rozsudku 30.4.2017 a doručenie žaloby súdu dňa 7.7.2017.

Súd s poukazom na vykonané dokazovanie dospel k názoru, že predpoklady pre zrušenie rozhodcovského rozsudku sú splnené podľa ust. § 45 ods. 1 písm. g), i) a l) zákona č. 335/2014 Z.z..

Súd sa zaoberal prioritne žalobcami namietaným nesprávnym konštatovaním rozhodcovského súdu o nedostatku naliehavého právneho záujmu žalobcov na určení neplatnosti zmluvnej podmienky zakotvenej v čl. 4.5. Zmluvy o úvere zo dňa 12.12.2008. Túto námietku žalobcov súd vyhodnotil ako dôvodnú.

Právny záver rozhodcovského súdu o nedostatku naliehavého právneho záujmu žalobcov, ktorý záver rozhodcovský súd odôvodnil tým, že sa žalobcovia domáhajú určenia neplatnosti a neprijateľnosti zmluvnej podmienky po zániku úverového vzťahu medzi stranami sporu v rozhodcovskom konaní a ich práva nie sú preto žiadnym spôsobom ohrozené, nie je správny. Zánikom spotrebiteľského zmluvného vzťahu nemôže stratiť pre spotrebiteľa význam dovolať sa neprijateľnosti podmienky v spotrebiteľskej zmluve, ktorou bol daný spotrebiteľský vzťah založený. Predmetný úverový vzťah síce zanikol splnením, avšak nároky žalobcov voči žalovanému, odvodené od uplatnenia neprijateľnej zmluvnej podmienky žalovaným, trvajú naďalej.

Pokiaľ ide o určenie neprijateľnej zmluvnej podmienky zakotvenej v čl. 4.5. Zmluvy o úvere zo dňa 12.12.2008, ktorého určenia sa žalobcovia v rozhodcovskom konaní domáhali, súd sa bližšie touto otázkou nezaoberal, keďže súdu je z úradnej činnosti známe, že rozsudkom Okresného súdu Žilina sp. zn. 18C/341/2013 zo dňa 03.07.2015, v spojení s rozsudkom Krajského súdu Žilina sp. zn. 7Co/563/2015 zo dňa 10.02.2016, právoplatným dňa 19.04.2016, bolo určené, že ustanovenie čl. 4.6. zmluvy o úvere (totožné s obsahom článku 4.5. Zmluvy o poskytnutí úveru č. 02/717/08 zo dňa 12.12.2008), ktorá bola posudzovaná v konaniach sp. zn. 18C/341/2013 a sp. zn. 7Co/563/2015, je neprijateľnou podmienkou, a preto je neplatné.

Rozhodcovský súd uvedené nezohľadnil a nepostupoval v súlade s ust. § 298 ods. 2 CSP, podľa ktorého ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takej zmluvnej podmienky, nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takej zmluvnej podmienky alebo mu na základe takej zmluvnej podmienky uložil povinnosť vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadostučinenie, súd aj bez návrhu výslovne uvedie vo výroku rozsudku znenie tejto zmluvnej podmienky, ako bolo dohodnuté v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou. Pred účinnosťou CSP túto problematiku upravoval § 153 ods. 3 a 4 O.s.p.

Rozhodcovský súd takto postupoval v rozpore s ustanoveniami všeobecne záväzných právnych predpisov na ochranu práv spotrebiteľa a toto porušenie malo vplyv na výsledok sporu (§ 45 ods. 1 písm. i/ zákona č. 335/2014 Z.z.).

Rozhodcovský súd zároveň týmto postupom – neaplikovaním príslušnej právnej normy - ustanovenia § 298 ods. 2 CSP na prejednávany prípad aj nesprávne právne posúdil uplatnený nárok na určenie neplatnosti zmluvnej podmienky článku 4.5. Zmluvy o poskytnutí úveru č. 02/717/08 zo dňa 12.12.2008 z dôvodu jej neprijateľnosti (§ 45 ods. 1 písm. l/ zákona č. 335/2014 Z.z.).

Na základe takéhoto právneho posúdenia následne nebol ani správne, dostatočným spôsobom zistený skutkový stav a vyhodnotenú predložené dôkazy, týkajúce sa uplatneného nároku na finančné zadostučinenie (§ 45 ods. 1 písm. g/, zákona č. 335/2014 Z.z.).

Následne po vykonaní právneho záveru podľa ust. § 298 ods. 2 CSP mal rozhodcovský súd skúmať, či zánik právneho vzťahu medzi stranami bol skutočne priamym následkom uplatnenia neprijateľnej zmluvnej podmienky, či žalovaný týmto protiprávnym konaním na základe neprijateľnej podmienky donútil žalobcov k predčasnému splateniu predmetného úveru, resp. jeho refinancovaniu do inej banky a či tak následne utrpeli žalobcovia ujmu a vznikol im preto nárok na primerané finančné zadostučinenie podľa § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z., na ktoré si žalobcovia v rozhodcovskom konaní uplatnili nárok. Pre priznanie finančného zadostučinenia podľa § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. nie sú stanovené žiadne špeciálne podmienky. Základom pre stanovenie jeho výšky je primeranosť a súd túto stanoví na základe vlastnej úvahy v konkrétnom prejednanom prípade. Preto predčasným a nesprávnym bol aj záver rozhodcovského súdu vyslovený v ods. 63. na str. 12 rozsudku, odôvodňujúci zamietnutie žaloby v časti uplatneného nároku na finančné zadostučinenie vo výške 3.983 €.

Na tomto mieste súd poznamenal, že rozhodcovský súd nepostupoval ani procesne správne, v súlade s ust. § 43 ods. 2 zákona o SRK, upravujúcim postup rozhodcovského súdu po doručení podania žalobcov obsahujúceho zmenu žaloby, keď o návrhu žalobcov zo dňa 14.10.2016 (oboznámeného

v ods. 38. rozhodcovského rozsudku) nerozhodol rozhodcovským uznesením. O návrhu žalobcov na pripustenie zmeny žaloby tak v rozhodcovskom konaní rozhodnuté nebolo.

Uvedené vyplýva aj zo záhlavia rozsudku, v ktorom sa prejednávaná právna vec vymedzuje len slovami „o zaplatenie 862,92 €“, na dôvažok je aj neúplne vymedzený predmet konania neuvedením nároku „o určenie absolútnej neplatnosti časti právneho úkonu žalovaného“, ako sa ho pôvodne žalobcovia žalobou podanou na rozhodcovský súd domáhali (pred učením procesného podania zo dňa 14.10.2016).

Žalovaný podal proti rozsudku súdu prvej inštancie sp. zn. 4Cs/1/2017-93 zo dňa 11.07.2018 odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Žiline ako súd odvolací svojím uznesením sp. zn. 11CoSr/3/2019-178 zo dňa 27.08.2019 tak, že rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Na odôvodnenie svojho rozhodnutia odvolací súd uviedol, že pokiaľ žalovaný vo svojej odvolacej argumentácii v prvom rade namietal nesprávnosť záverov súdu prvej inštancie v otázke naliehavého právneho záujmu u žalobcov, tak konanie o zrušení rozhodcovského rozsudku v zmysle zák. č. 335/2014 Z. z. nie je konaním podľa § 137 písm. c) CSP (predtým podľa § 80 písm. c) OSP), a teda nevyžaduje sa preukázanie naliehavého právneho záujmu (viď rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 24Co/1039/2015 zo 14.12.2016, uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 5Co/101/2016 z 11.05.2017, rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 19Co/75/2016 z 09.03.2017 a sp. zn. 2Co/27/2016 z 25.01.2017, tiež komentár k ustanoveniu § 45 v ASPI). V predmetnom konaní sa vyhodnocuje existencia splnenia zákonných podmienok pre vyhlásenie rozhodcovského rozsudku, a to podľa právnej úpravy účinnej v čase jeho vyhlásenia. Žalobu o zrušení rozhodcovského rozsudku možno podať v lehote 3 mesiacov odo dňa doručenia rozhodcovského rozsudku účastníkovi spotrebiteľského rozhodcovského konania (§ 46 ods. 1 cit. zákona). Súd v konaní o žalobe o zrušení rozhodcovského rozsudku vždy preskúma, či sú dôvody na zrušenie rozhodcovského rozsudku podľa § 45 ods. 1 písm. c), e) a i) - l) zákona. Ak sa dôvod zrušenia rozhodnutia vzťahuje len na časť rozhodcovského rozsudku, súd zruší rozhodcovský rozsudok len v dotknutej časti, ak je dotknutú časť možné oddeliť od nedotknutej časti výroku rozhodcovského rozsudku (§ 45 ods. 3 zák. č. 335/2014 Z. z.). Z vyššieho uvedeného vyplýva, že argumentácia žalovaného o tom, že konanie v danej veci vôbec nemalo prebehnúť, neobstojí. Odkazy na súdne rozhodnutia, ktoré vo svojom odvolaní uvádza, sa na danú vec nevzťahujú, pretože sú založené na inom skutkovom a právnom základe. Pre úplnosť odvolací súd ešte uviedol, že všeobecný súd v konaní o zrušení rozhodcovského rozsudku nie je viazaný tým, ako otázku platnosti rozhodcovskej zmluvy posúdil samotný rozhodcovský súd (viď rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo 146/2011, 7Cdo 164/2013, 6Cdo 105/2011, R 66/2013).

Pokiaľ ale okresný súd založil svoje rozhodnutie o zrušení rozhodcovského rozsudku na závere, že v inom konaní, vedenom na Krajskom súde v Žiline pod sp. zn. 7Co 563/2015, boli také isté zmluvné podmienky, aké boli dohodnuté medzi stranami sporu, vyhlásené za neprijateľné (konkrétne sa jedná o ustanovenia čl. 4.5. zmluvy o úvere o možnosti žalovaného zvýšiť úrokovú sadzbu), odvolateľ má plnú pravdu v tom, že predmetný rozsudok krajského súdu bol neskorším rozhodnutím Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo 223/2016 zo dňa 25. októbra 2017, t. j. ešte pred vyhlásením napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie, zrušený.

Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd konštatoval, že rozhodnutie okresného súdu bolo vydané na základe nedostatočne zisteného skutkového stavu, v dôsledku čoho bola aj vec nesprávne právne posúdená. Preto odvolací súd napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie podľa § 389 ods. 1 písm. c) CSP zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 391 ods. 1 CSP) s tým, že v ďalšom konaní sa súd prvej inštancie bude opätovne zaoberať dôvodmi pre zrušenie rozhodcovského rozsudku v zmysle § 45 ods. 1 Zákona o rozhodcovskom konaní.

Súd prvej inštancie výzvou zo dňa 06.11.2019 vyzval strany, s poukazom na odôvodnenie odvolacieho súdu zrušujúceho uznesenia sp. zn. 11CoSr/3/2019-178 zo dňa 27.08.2019, na doplnenie potrebných skutkových tvrdení a oznámenie prípadných ďalších návrhov na vykonanie dokazovania.

Na výzvu súdu reagoval žalovaný svojím podaním zo dňa 22.11.2019 (č.l. 197 spisu).

Odkázal na dôkazné prostriedky predložené do súdneho spisu v odvolacom konaní, predovšetkým na uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 25.10.2017 sp. zn. 4Cdo/223/2016, ktorým bolo rozhodnutie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 7Co/563/2015 zrušené.

Pokiaľ by také rozhodnutie existovalo, musí ísť o rozhodnutie, ktoré bolo známe rozhodcovskému súdu v čase rozhodovania. V rozhodnom čase však také rozhodnutie nebolo verejne publikované, ani žalobcami predložené v rozhodcovskom konaní. Preto je nutné považovať rozhodnutie rozhodcovského súdu za správne.

Dal do pozornosti súdu, že v zmysle Oznámenia o zrušení rozhodcovského súdu - OV č. 1/2019 zo dňa 2.1.2019 s účinnosťou od 1.1.2019 Stály rozhodcovský súd Slovenskej bankovej asociácie zanikol. V dôsledku toho aj v prípade zrušenia rozhodnutia nebude možné pokračovať v konaní.

Žalovaný poukázal, že súdy vo svojich rozhodnutiach, týkajúcich sa neprijateľnej zmluvnej podmienky podľa čl. 4.5 zmluvy o úvere, opomínajú aplikovať a zohľadniť znenie čl. 4.6 zmluvy o úvere:

Podľa čl. 4.5 zmluvy o úvere: „Banka má právo adekvátnym spôsobom meniť úrokovú sadzbu podľa bodu 4.4. Úverovej zmluvy v prípade, ak dôjde k zmene miery rizika Klienta. Zmena miery rizika Klienta môže súvisieť predovšetkým so zmenou rizikovej váhy Klienta podľa pravidiel stanovených Národnou bankou Slovenska. Pre posúdenie zmeny miery rizika Klienta sú rozhodujúce skutočnosti platné v čase podpisu Úverovej zmluvy v porovnaní so skutočnosťami platnými v čase vykonávanej zmeny. Príslušnú zmenu úrokovej sadzby je Banka oprávnená uskutočniť automaticky bez dodatkov k Úverovej zmluve.“
Podľa čl. 4.6 zmluvy o úvere: „V prípade, ak Klient so zmenou príslušnej úrokovej sadzby nesúhlasí, má právo do 30 dní odo dňa účinnosti zmeny uvedeného v oznámení Banky o zmene výšky úrokovej sadzby splatiť zostatok Úveru s príslušenstvom. Na toto mimoriadne splatenie sa nevzťahuje poplatok za predčasné splatenie úveru.“

Citované ustanovenia boli do zmluvy formulované s ohľadom na znenie smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (ďalej len „smernica“), ktoré v bode 2 písm. b) prílohy stanovuje dodávateľovi finančnej služby „právo zmeniť úrokovú sadzbu platenú spotrebiteľom alebo finančnú službu spotrebiteľovi alebo sumu iných poplatkov za finančné služby bez oznámenia, ak na to má právny dôvod, za predpokladu, že sa od dodávateľa vyžaduje ihneď o tom informovať druhú zmluvnú stranu alebo strany pri najbližšej príležitosti a že druhá strana má možnosť ihneď odstúpiť od zmluvy“, s tým, že takéto ustanovenie sa nepovažuje za neprijateľnú zmluvnú podmienku.

Toto ustanovenie (napriek tomu, že išlo o výslovné oprávnenie stanovené smernicou) nebolo v čase podpisu zmluvy o úvere súčasťou vnútroštátneho poriadku. Inkorporované bolo až od 1.6.2010 (zákonom č. 129/2010 Z.z.). Aktuálne je súčasťou § 52 ods. 15 OZ (správne malo byť uvedené ust. § 53 ods. 15 OZ – poznámka súdu). Vzhľadom na znenie tejto výnimky je nutné ustanovenia čl. 4.5 a 4.6 zmluvy o úvere hodnotiť ako vzájomne súvisiace a neoddeliteľné a nepovažovať ich (ako celok) za neprijateľnú podmienku.

Prepojenie a neoddeliteľnosť uvedených ustanovení je zvýraznená v tomto prípade, keď žalobcovia ako spotrebiteľia predpokladaný postup aj reálne využili, čím vylúčili aplikáciu neprijateľnej zmluvnej podmienky. Nemožno sa preto stotožniť so záverom prvoinštančného súdu v rozsudku č.k. 4Csr/1/2017-93 zo dňa 11.7.2018, že zánikom spotrebiteľského vzťahu im ostáva zachované právo dovolať sa neprijateľnej zmluvnej podmienky. Osobitne to platí, ak sa zmluvná podmienka voči nim nikdy neaplikovala (keďže ju svojim úkonom eliminovali). Uvedené riešenie je pritom aprobované aj smernicou, ktorá právo jednostranne zmeniť úrokovú sadzbu priznáva práve vtedy, pokiaľ má spotrebiteľ právo zmluvu ukončiť.

Ide teda o odlišnú situáciu, ktorú posudzovali súdy v iných sporoch, kde sa spotrebiteľia domáhajú vydania bezdôvodného obohatenia v zmysle zmluvnej podmienky (a ktoré ako podklad rozhodnutia predkladajú súdu aj žalobcovia).

Napadnuté rozhodnutie rozhodcovského súdu je správne, pretože zohľadňovalo rozhodnutia najvyšších súdnych autorít známych v čase rozhodnutia. Podľa nich bolo konanie o určení neprijateľnosti zmluvnej podmienky považované za konanie o určení inej právnej skutočnosti a nebolo považované za konanie podľa § 80 písm. c) OSP (napr. uznesenie Najvyššieho súdu SR z 26. apríla 2016, sp. zn. 4 Cdo 337/2015 alebo uznesenie Najvyššieho súdu SR z 31.7.2009 sp. zn. 1 M Cdo 1/2009). K záveru, že spotrebiteľ má naliehavý právny záujem na takomto určení, dospel iba pri existujúcich zmluvných vzťahoch.

Napriek tomu, že sa rozhodovalo podľa CSP, nebolo možné sa domnievať, že by išlo o iný typ žaloby, ako v prípade § 137 písm. c) CSP, pričom bolo nutné zohľadniť tieto rozhodnutia:

- rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2 Cz 18/85, sp. zn. 1 Cdo 76/93, sp. zn. 2 Cdo 135/96, sp. zn. 2 Cdo 32/98, sp. zn. 2 Cdo 131/2006, ktoré výslovne judikovali, že určenie existencie právneho vzťahu alebo práva je viazané výlučne na prítomnosť. Podľa konštantnej a ustálenej judikatúry - rozsudkom nemožno zásadne určiť existenciu (prípadne neexistenciu) právneho vzťahu alebo práva spätne - za dobu minulú, ani do budúcnosti;

- rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 4Cdo/49/2003 („Naliehavý právny záujem podľa § 80 písm. c) OSP je daný vtedy, ak existuje aktuálny stav objektívnej právnej neistoty medzi navrhovateľom a odporcom, ktorý je ohrozením navrhovateľovho právneho postavenia a ktorý nemožno iným právnym prostriedkom odstrániť“);

- rozsudok NS SR, sp. zn. 3Cdo/112/2004 in: Zo súdnej praxe 6/2006, s. 204; R 17/1972; R 53/1973, ktorými bolo opakovane judikované, že tam, kde je možné žalovať na splnenie povinnosti, nie je daný naliehavý právny záujem na určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je.

Neexistuje súkromný ani verejný záujem na určení neprijateľnosti podmienky v takej zmluve, ktorá už zanikla, pričom spotrebiteľ sa na jej základe nemajú možnosť, ani záujem domáhať reálneho plnenia, ktoré dodávateľ získal na základe aplikácie neprijateľnej zmluvnej podmienky. Spotrebiteľom nezaniká iba právo domáhať sa plnenia, ktoré vzniklo počas trvania zmluvy. Ak na jeho základe súd spotrebiteľom prizná plnenie, môže v nadväznosti na § 298 CSP ex lege určovať neprijateľnosť zmluvnej podmienky. Na samotné určenie neprijateľnej zmluvnej podmienky však musí spotrebiteľ splniť zákonom stanovené požiadavky a jeho žaloba musí byť procesne prípustná. Tento prvok v konkrétnom spore absentuje, pretože dodávateľ na základe neprijateľnej podmienky od spotrebiteľa nikdy plnenie neinkasoval. Ak by aj takáto žaloba bola považovaná za žalobu, ktorá má základ v § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z.z. v spojení s § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. a s § 53 ods. 5 OZ, je nevyhnutné, aby žaloba spĺňala požiadavku na jej prípustnosť definovanú v § 3 ods. 5 prvá veta zákona č. 250/2007 Z.z., podľa ktorého súd sa ňou môže zaoberať, ak spotrebiteľ uplatňuje ochranu svojho práva. Ak však spotrebiteľ také právo vôbec nemal, alebo v čase podania žaloby už nemá, táto ochrana mu nepatrí.

Spotrebiteľ môže chrániť svoje právo len dovtedy, kým ho dodávateľ môže reálne ohroziť. Ak však vzájomné plnenia dodávateľa a spotrebiteľa na základe napadnutého ustanovenia zanikli, jeho právo už ďalej ohrozené nebude. Preto sa už nemôže domôcť ani ochrany, v dôsledku ktorej ho voči nemu nebude môcť nikdy aplikovať (keďže to do úvahy už neprichádza). To však nevyklučuje, že z dôvodu neprijateľnosti zmluvnej podmienky budú spotrebiteľovi patriť iné nároky, napr. vydanie bezdôvodného obohatenia alebo náhrada škody. V takom prípade je však spotrebiteľ povinný žalovať výlučne na plnenie, ako to požaduje relevantná rozhodovacia prax (napr. rozsudok NS SR, sp. zn. 3Cdo/112/2004 in: Zo súdnej praxe 6/2006, s. 204; R 17/1972; R 53/1973).

Takýto postup neodporuje čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, ani smernici Rady č. 93/13/EHS, ktorá navyše nestanovuje povinnosť, aby štát zabezpečil vyslovenie neplatnosti ustanovenia; len aby zabezpečil nezáväznosť pre spotrebiteľa (teda aby na jeho základe dodávateľ neprijímal plnenia). Pokiaľ však spotrebiteľia úver predčasne splatili, napadnuté ustanovenie voči nim žalovaný už nikdy nepoužije, čím sa naplnil predpokladaný zmysel smernice. Preto je rozhodnutie rozhodcovského súdu správne a neobsahuje vytýkanú vadu.

Právny zástupca žalobcov sa k vyjadreniu žalovanej zo dňa 22.11.2019 vyjadril svojím podaním zo dňa 10.12.2019 (č.l. 208), v ktorom zotrval na svojich skutkových a právnych tvrdeniach produkovaných v spore.

V nadväznosti na tvrdenia žalovanej, že s účinnosťou od 01.01.2019 SRS SBA zanikol, a preto aj v prípade zrušenia rozhodnutia nebude možné pokračovať v konaní, poukázal právny zástupca žalobcov na ustanovenie § 71 ods. 4 zákona č. 335/2014 Z.z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov, ktorý ustanovuje, že ak všeobecný súd na základe § 47 ods. 2 zruší rozsudok vydaný stálym rozhodcovským súdom, ktorý bol medzičasom zrušený a ktorý bol inak príslušný na nové spotrebiteľské rozhodcovské konanie a rozhodnutie, na ďalší postup v takejto veci sa obdobne vzťahujú ustanovenia odseku 3 druhej až piatej vety s tým, že rozhodným dňom pre začatie plynutia a počítanie lehôt podľa odseku 3 tretej vety, namiesto dňa zverejnenia zrušenia stáleho rozhodcovského súdu, je deň nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia všeobecného súdu o zrušení rozhodcovského rozsudku stáleho rozhodcovského súdu, ktorý bol medzičasom zrušený.

Rozhodnutie všeobecného súdu o zrušení rozhodcovského rozsudku stáleho rozhodcovského súdu, ktorý bol medzičasom zrušený, nenadobudlo doposiaľ právoplatnosť, preto po nadobudnutí právoplatnosti s prihladnutím na § 71 ods. 3 tretia veta možno v konaní pokračovať.

Právny zástupca poukázal, že rozhodnutie Krajského súdu Žilina sp. zn.: 7Co/563/2015, ktoré uvádzala žalovaná a aj odvolací súd (ktorý nezohľadnenie jeho zrušenia ako jediné vytyka súdu prvého stupňa), bolo Najvyšším súdom Slovenskej republiky síce zrušené dňa 25.10.2017, avšak z procesných dôvodov, tzn. z dôvodu nerešpektovania ustanovenia § 213 ods. 2 O.s.p.

Naviac, v čase rozhodovania rozhodcovského súdu rozhodnutie Krajského súdu Žilina sp. zn. 7Co/563/2015 zo dňa 10.02.2016 existovalo, nebolo zrušené a jeho existenciu, ako aj skutkové a právne odôvodnenie tohto rozhodnutia rozhodcovský súd nezohľadnil.

Žalobcovia sú názoru, že konajúce súdy pri totožných predmetoch sporu (napr. rozhodnutie Okresného súdu Žilina sp. zn.: 14C/295/2014 a na naň nadväzujúce rozhodnutie Krajského súdu Žilina sp. zn.: 1ICo/471/2015) sa dostatočne vysporiadali s určením neprijateľnosti zmluvnej podmienky zakotvenej v bode 4.5.

Ustanovenie § 53 ods. 15 písm. a) ustanovuje, že dodávateľ finančných služieb si vyhradzuje právo z vážneho objektívneho dôvodu zmeniť úrokovú sadzbu alebo výšku iných poplatkov za finančné služby podľa osobitného j predpisu, ktoré má platiť spotrebiteľ.

Ani s odkazom na ustanovenie § 53 ods. 15 písm. a) nemohla žalovaná postupovať, nakoľko podmienky, na základe ktorých pristúpila žalovaná k zmene úrokovej sadzby poskytnutého úveru, nezávisia od vážneho objektívneho dôvodu, ale od subjektívneho hodnotenia žalovanou, pričom takto hodnotené okolnosti sú nepreskúmateľné, neodôvodnené a neboli žalobcom vopred známe. Na strane žalobcov ako spotrebiteľov nedošlo k zmenám v ich správaní, ktoré by vyvolali zmenu miery rizika, napríklad k omeškaniu s plnením platieb, zvýšeniu miery zadlženia. strate bonity, príjmov či zvýšeniu výdavkov.

Vo vzťahu k rozhodnutiu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26.04.2016, sp. zn.: 4Cdo/337/2015 žalobcovia uviedli, že toto bolo zrušené z dôvodu procesnej vady v zmysle § 237 ods. 1 písm. f) OSP, avšak čo je dôležitejšie, už v tomto rozhodnutí, ktoré bolo rozhodcovskému súdu v čase rozhodnutia známe a z ktorého podľa tvrdení žalovanej SRS aj vychádzal, poukazoval Najvyšší súd na tú skutočnosť, že naliehavý právny záujem na určení neprijateľnosti zmluvnej podmienky v spotrebiteľskej zmluve vyplýva priamo zo zákona, a preto ho v konaní pred rozhodcovským súdom nebolo potrebné zo strany žalobcov ani preukazovať.

Vo vzťahu k novému ustanoveniu § 153 ods. 4 O.s.p. zavedenému do Občianskeho súdneho poriadku zákonom č. 575/2009 Z.z. dôvodová správa výslovne uvádza, že navrhovaná právna úprava súvisí so záväznosťou výroku rozsudku, pričom rozhodovanie ultra petit má oporu už v ustanovení § 153 ods. 3 O.s.p. a naliehavý právny záujem na určení neprijateľnosti zmluvnej podmienky v spotrebiteľskej zmluve vyplýva priamo zo zákona.

Rovnako z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn.: 1 M Cdo/1/2009, na ktoré poukazuje žalovaná, je zrejmé, že pri rozhodovaní v prípade uplatneného práva na poskytnutie ochrany je potrebné mať vždy na zreteli základné interpretačné pravidlo, a to ochranu slabšej strany, a preto je toho názoru, že spotrebiteľ v tomto prípade mal naliehavý právny záujem na určení neplatnosti zmlúv. Pokiaľ ide o rozhodnutia, na ktoré odkazuje žalovaný na str. 4 svojho vyjadrenia v treťom odseku, žalobcovia považujú tieto za irelevantné, nakoľko v predmetnej veci je pri určení, či ide o neprijateľnú zmluvnú podmienku, daný naliehavý právny záujem priamo zo zákona.

Naviac v nadväznosti na uvedené poukázali žalobcovia aj na samotné rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorý v bode 8.1 sám vysvetlil a podporil príslušnou judikatúrou záver, že v konaní o zrušení rozhodcovského rozsudku sa nevyžaduje preukázanie naliehavého právneho záujmu.

K tvrdeniu, že rozsudkom nemožno zásadne určiť existenciu, prípadne neexistenciu právneho vzťahu alebo práva spätne - za dobu minulú, ani do budúcnosti, žalobcovia uviedli, že sa domáhajú určenia neprijateľnosti podmienky v úverovej zmluve, s čím je spojená absolútna neplatnosť dotknutého ustanovenia zmluvy, ktorej je možné sa domáhať kedykoľvek.

Vo vzťahu k žalovanej vymedzenej otázke aktívnej vecnej legitímácie žalobcov v prípade žaloby o určení neprijateľnosti zmluvnej podmienky v spotrebiteľskej zmluve po zániku záväzkovo právneho vzťahu Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatoval v rozhodnutí zo dňa 30.01.2019, sp. zn. 6Cdo/127/2017, ktorým zamietol dovolanie žalovanej proti rozsudku Krajského súdu Žilina z 28.06.2016, sp. zn. 1ICo/471/2015 v právnej veci určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky a priznania finančného zadosťučinenia, že spotrebiteľia (žalobcovia) sú nositeľmi hmotného práva, pričom na podanie žaloby o neprijateľnosti zmluvnej podmienky z hľadiska vecnej legitímácie nemá právny význam zánik záväzku splnením

Predmetná žaloba vychádza zo zákonnej požiadavky, podľa ktorej spotrebiteľské zmluvy nesmú zásadne obsahovať neprijateľné zmluvné podmienky a v tomto prípade nejde o nárok z právneho vzťahu, teda nárok vyplývajúci zo zmluvy, ale o nárok vyplývajúci priamo zo zákona. Žalobcovia preto v prípade, že nárok uplatnili žalobou po zániku záväzkovo právneho vzťahu, majú vecnú legitímáciu, pričom opačný

názor by v podstate znamenal odňatie možnosti spotrebiteľovi domáhať sa práva na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách žalobou na súde, čo odporuje čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, ako aj Smernici Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách.

Pokiaľ ide o otázku, či je potrebné preukazovať naliehavý právny záujem na určení neprijateľnosti zmluvnej podmienky v prípade individuálnych spotrebiteľských sporoch, v tomto prípade dovolací súd uviedol, že výsledkom prijatým na základe takejto žaloby sa priamo nedeklaruje neexistencia práva, ale sa deklaruje existencia nečestnej podmienky, ktorá je v spotrebiteľskej zmluve od jej vzniku.

V prípade žaloby o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky ide o osobitný druh žaloby patriaci spotrebiteľovi, s cieľom domáhať sa proti porušiteľovi ochrany svojho práva pred neprijateľnými podmienkami na súde, ktorá má podklad v osobitných predpisoch (§ 53 ods. 1, ods. 4 a 5 a § 53a OZ, § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z.) a v tomto prípade nie je potrebné tvrdiť a preukazovať naliehavý právny záujem.

Naviac dovolací súd zdôrazňuje, že potreba pripustiť žalobu o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky sa zvyšuje najmä vtedy, ak dodávateľ v úverovej zmluve nielenže použil neprijateľnú zmluvnú podmienku, ale ju aj reálne voči spotrebiteľovi uplatnil, napríklad v súvislosti s jednostranným zvýšením úrokovej sadzby.

Napokon sa dovolací súd zaoberal aj právnou otázkou a to, či možno priznať primerané finančné zadosťučinenie spotrebiteľovi podľa § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. bez toho, aby bola v konaní preukázaná existencia a výška vzniknutej ujmy a bez toho, aby bol medzi stranami spor zo spotrebiteľskej zmluvy.

Dovolací súd prijal záver, že aplikujúc režim zákona č. 250/2007 Z.z. je potom nutné použiť jeho § 3 ods. 5, podľa ktorého spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom alebo osobitnými predpismi zodpovedá.

Žiadna iná podmienka, t.j., aby bol medzi stranami spor zo spotrebiteľskej zmluvy a aby spotrebiteľovi bola privodená konkrétna ujma, sa nevyžaduje.

V nadväznosti na vyššie uvedené skutočnosti a s prihliadnutím na aktuálnu judikatúru v právnej veci, ktorá súvisí s predmetom tohto konania, žalobcovia navrhujú, aby Okresný súd Žilina dotknutý rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu Slovenskej bankovej asociácie sp.zn.: 11/2015-27 zo dňa 30.04.2017 zrušil a priznal žalobcom náhradu trov konania v plnom rozsahu.

Žalovaný vo svojom podaní zo dňa 18.03.2020 (č.l. 242) tvrdil, že predmetom konania pred rozhodcovským súdom bolo určenie absolútnej neplatnosti jednostranného zvýšenia úrokového rozpätia a s ním spojená náhrada škody vo výške 867,92 € (bez bližšej špecifikácie). Žalovaný voči žalobcom zvýšil úrokové rozpätie s účinnosťou od 20.2.2014. Žalobcovia však celý úver splatili bez poplatku dňa 10.1.2014, z čoho je zrejmé, že využili čl. 4.6 zmluvy o úvere a žalovaný voči nim nikdy čl. 4.5 zmluvy o úvere reálne neaplikoval, keďže zmluva o úvere dňa 10.1.2014 zanikla splnením.

Žalobcovia si svoj nárok na rozhodcovskom súde uplatnili žalobou zo dňa 3.7.2015. Následne podaním zo dňa 14.10.2016 sa domáhali zmeny žaloby tak, aby rozhodcovský súd určil, že čl. 4.5 zmluvy o úvere je neprijateľná zmluvná podmienka a absolútne neplatná a aby uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcom sumu 3.983,- € z titulu finančného zadosťučinenia (bez zdôvodnenia výšky alebo zmeny právneho titulu požadovanej sumy). Rozhodcovský súd o zmene žaloby nerozhodol. Prítom postupoval podľa § 25 ods. 6 ZoSRK a podľa § 71 ods. 1 CSP primerane použil ustanovenia CSP. O zmenenej žalobe mohol konať len vtedy, pokiaľ by o zmene rozhodol v zmysle § 142 ods. 1 CSP. Rozhodcovský súd však postupoval podľa § 143 CSP a zmenu žaloby nepripustil (bod 44 napadnutého rozhodcovského rozsudku).

Na uvedený postup bol relevantný dôvod podľa čl. 11 rokovacieho poriadku Stáleho rozhodcovského súdu Slovenskej bankovej asociácie (aplikovateľný podľa § 28 ods. 3 ZoSRK). Podľa neho mohol žalobca zmeniť žalobu; zmena žaloby však bola neprípustná, ak bola podaná oneskorene alebo nebola dostatočne odôvodnená (ako to bolo v tomto prípade). Preto rozhodcovský súd rozhodol len o pôvodnej žalobe, a teda o absolútnej neplatnosti a neúčinnosti jednostranných právnych úkonov, ktorými došlo k zvýšeniu úrokového rozpätia (bez špecifikácie) a o náhrade škody vo výške 867,92 €.

Určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky bolo iba vedľajšou okolnosťou, ktorá bez rozhodnutia o zmene žaloby rozhodcovským súdom nebola predmetom sporu, aj keď na ňu bol povinný rozhodcovský súd prihliadnuť ex officio.

Žalobcovia sa pri právnom posúdení domáhajú aplikácie záverov rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 6 Cdo 127/2017 zo dňa 30.1.2019, ktoré pripustilo určenie neprijateľnej podmienky aj po splatení úveru. Toto rozhodnutie je nesprávne a bolo napadnuté ústavnou sťažnosťou žalovaného (Rvp č. 885/2019), o ktorej dodnes nebolo rozhodnuté. Toto rozhodnutie bolo negatívne glosované v článku sudcu Krajského súdu v Trnave Mgr. Michala Novotného, uverejnenom v časopise Súkromné právo č. 4/2019. Aj podľa autora glosy dovolací súd viedli k vydaniu napadnutého rozhodnutia nesprávne právne závery, týkajúce sa posúdenia procesnej prípustnosti žaloby. Dovolací súd sa vo svojom závere o prípustnosti žaloby a o posúdení existencie naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení odchyľil od svojej predchádzajúcej ustálenej rozhodovacej praxe a dospel k nesprávnemu právnomu záveru. Autor článku, rovnako ako žalovaný, poukazuje na nesúlad tohto rozhodnutia s predošlou judikatúrou dovolacieho súdu, na nesprávnosti pri výklade a aplikácii použitých právnych noriem a tiež zastáva názor, že rozhodnutie vzbudzuje vo výsledku dojem arbitrárnosti. Autor prezentuje rovnaký názor ako sťažovateľ, že žalobcovia na požadovanom určení nemali naliehavý právny záujem. Preto na citované rozhodnutie nemožno prihliadnuť ani v tomto spore.

V nadväznosti na žalobcami uvádzané rozhodnutia pritom nemožno usudzovať, že by mohli mať naliehavý právny záujem aj na určení neplatnosti a neúčinnosti sporných právnych úkonov. Pokiaľ žalobcovia nemajú naliehavý právny záujem na určení skutočnosti, ktorej určenie požadujú, nie je vôbec namieste skúmať neprijateľnosť čl. 4.5 zmluvy o úvere, ako neprijateľnej podmienky.

Záver Krajského súdu v Žiline v zrušujúcom uznesení č.k. 11CoSr/3/2019-178 o posúdení naliehavého právneho záujmu v tejto veci, na ktorý poukázali žalobcovia, je zmätočný. Odvolací súd sa totiž domnieval, že otázkou naliehavého právneho záujmu sa má podľa žalovaného súd zaoberať v nadväznosti na prípustnosť samotnej žaloby o zrušenie rozhodcovského rozsudku. Žalovaným uvádzané rozhodnutia sa však týkajú posúdenia možnosti určenia neplatnosti a neúčinnosti jednostranných právnych úkonov a neprijateľnej podmienky, o ktorých rozhodoval rozhodcovský súd. Jeho záver preto nemá žiadnu relevanciu pre posúdenie väd napadnutého rozhodcovského rozsudku.

Žalovaný k svojmu podaniu pripojil Rokovací poriadok rozhodcovského súdu (č.l. 223), v ktorého článku 11 je upravená „Zmena alebo doplnenie žaloby a žalobnej odpovede“ tak, že každý účastník rozhodcovského konania môže zmeniť alebo doplniť svoju žalobu alebo žalobnú odpoveď kedykoľvek v priebehu rozhodcovského konania, ak rozhodcovský súd nepovažuje takúto zmenu alebo doplnenie za neprijateľné, s ohľadom na ich oneskorené podanie, ktoré nebolo dostatočne odôvodnené

Žalovaný pripojil k svojmu podaniu tiež podanie žalobcov adresované stálemu rozhodcovskému súdu zo dňa 14.10.2016 (č.l. 224) označené ako „Úprava petitu žalobného návrhu“, z ktorého súd zistil, že žalobcovia v podaní zmenili pôvodný petit žalobného návrhu tak, že po tejto zmene mal petit znieť: Stály rozhodcovský súd Slovenskej bankovej asociácie určuje, že ustanovenie bodu 4.5 Zmluvy o poskytnutí úveru č. 02/717/08 zo dňa 12.12.2008 uzatvorenej medzi navrhovateľmi 1/ a 2/ a odporcom v znení: „Banka má právo adekvátnym spôsobom meniť úrokovú sadzbu podľa bodu 4.4 úverovej zmluvy v prípade, ak dôjde k zmene miery rizika klienta. Zmena miery rizika klienta môže súvisieť predovšetkým so zmenou rizikovej váhy klienta podľa pravidiel stanovených Národnou bankou Slovenska. Pre posúdenie zmeny miery rizika klienta sú rozhodujúce skutočnosti platné v čase podpisu úverovej zmluvy v porovnaní so skutočnosťami platnými v čase vykonávanej zmeny. Príslušnú zmenu úrokovej sadzby je banka oprávnená uskutočniť automaticky bez dodatkov k úverovej zmluve.“, je neprijateľná zmluvná podmienka a absolútne neplatná.

Na odôvodnenie navrhutej zmeny žalobného návrhu žalobcovia uviedli, že podľa vyjadrenia odporcu zo dňa 15.05.2014 došlo k zvýšeniu úrokového rozpätia z dôvodu zmeny miery rizika odporcu (bod 4.5 úverovej zmluvy). Zmena miery rizika sa mala prejaviť ako výsledok priebežného monitoringu a následného interného prehodnotenia komplexných ukazovateľov návratnosti úveru, ktoré banka skúma u každého úverového klienta v rámci tzv. behaviorálneho scoringu. V prípade navrhovateľa malo podľa výsledkov behaviorálneho scoringu dôjsť k zmene miery rizika v oblasti návratnosti poskytnutého úveru, čo mala banka zohľadniť vo zvýšení úrokového rozpätia, pričom podľa bodu 4.5 úverovej zmluvy je banka oprávnená vykonať automaticky bez dodatku k úverovej zmluve. Vyššie uvedené dôvody zvýšenia úrokovej sadzby navrhovateľa (klienta) zo strany banky považujú žalobcovia za neurčité, bez náležitého preukázania spôsobu výpočtu, či konkrétnych zmien v oblasti miery rizika v návratnosti

a bez uvedenia bližšej špecifikácie a „komplexných ukazovateľov“. Podľa vyjadrenia Národnej banky Slovenska nestanovila Národná banka Slovenska bankám žiadne pravidlá pre posudzovanie rizikovej váhy klientov. Žalobcovia k ust. čl. 4.5 Zmluvy o úvere poukázali, že postup žalovaného sa javí ako netransparentný a neexistujú žiadne pravidlá, či opatrenia NBS na stanovenie úrokovej sadzby pre klientov, ktorými argumentuje žalovaný. Samotná NBS potvrdila, že postup žalovaného sa javí ako netransparentný. Ust. bodu 4.5 úverovej zmluvy umožňuje meniť ustanovenia zmluvy o hypotekárnom úvere jednostranne, len na základe vôle žalovaného, ktorý sa v prejednávacom prípade správal svojvoľne a podľa vlastného uváženia menil zmluvné ustanovenia, ktorými bola dohoda o určení výšky úrokov. Žalobcovia poukázali, že v ich konaní nie sú dané také zmeny, ktoré by mali vyvolať zmenu miery rizika, napr. omeškanie s plnením platieb, zníženie hodnoty zálohu, zvýšenie zadĺženia, strata príjmov, zvýšenie nákladov, skôr naopak, u žalobcov došlo k zvýšeniu príjmov, zvýšeniu hodnoty zálohu a iné. Bolo teda bezpečne preukázané, že pre postup žalovaného neexistuje spôsob výpočtu a ani posudzovanie kritérií rizík a vytvára svojvoľu pre žalovaného, preto dotknuté ust. bodu 4.5 Zmluvy o poskytnutí úveru č. 02/717/08 zo dňa 12.12.2008 je neprijateľnou zmluvnou podmienkou (§ 53 ods. 4 OZ).

Čo sa týka uplatneného nároku na peňažné plnenie vo výške 3.983,- €, toto si žalobcovia uplatňujú ako finančné zadosťučinenie podľa § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, a to v súvislosti s tvrdeným porušením práva, ktorú výšku považujú žalobcovia za primeranú s poukazom na skutočnosť, že žalovaný uplatnil práva z neprijateľnej zmluvnej podmienky, takéto uplatnenie viedlo k ukončeniu zmluvného vzťahu so žalobcami a teda žalovaný svojím konaním na podklade neprijateľnej zmluvnej podmienky v spotrebiteľskej zmluve prakticky donútil žalobcov k predčasnému splateniu dotknutého úveru, pričom žalobcovia utrpeli ujmu tým, že na jej prekonanie museli vynaložiť ďalšie náklady.

Pojednávanie dňa 24.06.2020 bolo vykonané v neprítomnosti žalobcov 1/ a 2/ a žalovaného, ktorí boli na pojednávaní riadne zastúpení svojimi právnymi zástupcami.

Právny zástupca žalovaného poukázal, že po začatí konania vznikla na strane žalovaného nová situácia, a síce že rozhodnutie Krajského súdu Žilina 7Co/563/2015 bolo následne v dovolacom konaní rozhodnutím NS SR 4Cdo/223/2016 zrušené, vec bola vrátená späť Krajskému súdu Žilina, ktorý v konaní sp. zn. 7Co/13/2018 rozhodol totožne, ako rozhodnutím 7Co/563/2015. Následne rozhodoval v dovolacom konaní NS rozhodnutím 4Cdo/148/2018, pričom dovolanie bolo zamietnuté a na návrh žalovaného rozhodol Ústavný súd svojim rozhodnutím II.ÚS/43/2020-48 zo dňa 26.05.2020 tak, že základné právo žalovaného – Prima banka Slovensko, a.s. na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie boli porušené. Rozsudok NS SR sp. zn. 4Cdo/148/2018 z 30.07.2019 bol zrušený a vec bola vrátená na ďalšie konanie.

Pojednávanie bolo odročené na deň 25.11.2020 za účelom vyjadrenia sa strán ku konštatovaným sporným skutočnostiam, ako i z dôvodu nezachovania lehoty žalobcom na vyjadrenie sa k podaniu žalovaného zo dňa 18.03.2020.

Žalobcovia sa prostredníctvom právneho zástupcu vyjadrili k podaniu žalovaného zo dňa 18.03.2020, v zmysle záverov pojednávania zo dňa 24.06.2020, svojím podaním zo dňa 28.07.2020 (č.l. 262), v ktorom poukázali, že žalobcovia celý úver splatili bez poplatku dňa 10.01.2014, z čoho je zrejmé, že využili čl. 4.6 zmluvy o úvere a žalovaná voči nim nikdy čl. 4.5 zmluvy o úvere reálne neaplikovala, keďže zmluva o úvere dňa 10.01.2014 zanikla splnením.

Nie je v predmetnej veci sporné, že si žalobcovia uplatnili predmetný nárok žalobou zo dňa 03.07.2015 a následne podaním zo dňa 14.10.2016 sa domáhali zmeny žaloby tak, aby rozhodcovský súd určil, že čl. 4.5 zmluvy o úvere je neprijateľná zmluvná podmienka a absolútne neplatný a aby uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcom sumu vo výške 3.983,- eur titulom finančného zadosťučinenia, ktorého výšku riadne v predmetnej úprave petitu žaloby aj odôvodnili.

V rozhodcovskom rozsudku v ods. 44 nie je odôvodnený postup rozhodcovského súdu, v rámci ktorého nepripustil zmenu žaloby navrhovanú žalobcami. V tomto odseku sú uvedené len zákonné ustanovenia, avšak nie je ďalej zdôvodnené, prečo neboli splnené podmienky pre pripustenie zmeny žaloby, teda prečo výsledky dovtedajšieho konania nemohli byť podkladom na konanie o zmenenej žalobe.

Naviac rozhodcovský súd nepostupoval ani procesne správne v súlade s § 43 ods. 2 zákona o SRK upravujúcim postup rozhodcovského súdu po doručení podania žalobcov obsahujúceho zmenu žaloby, keď o návrhu žalobcov zo dňa 14.10.2016 nerozhodol rozhodcovským uznesením.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že súd zmenu žaloby nepripustil, hoci toto nepripustenie bližšie nezdôvodnil, v bode 59 dotknutého rozsudku rozhodcovský súd uvádza, že tým, že sa žalobcovia domáhajú určenia neplatnosti a neprijateľnosti zmluvnej podmienky po zániku úverového vzťahu medzi žalovanou a žalobcami, práva a právny stav žalobcov v čase podania žaloby ani v súčasnosti nie sú žiadnym spôsobom ohrozené a nie je možný ani objektívny stav neistoty žalobcov.

V bode 62 ďalej konštatuje, že individuálny spotrebiteľ nemôže mať naliehavý právny záujem výlučne na určení neplatnosti neprijateľných podmienok v spotrebiteľskej zmluve bez toho, aby sa zároveň domáhal ochrany svojich individuálnych práv.

Z vyššie uvedeného postupu rozhodcovského súdu je zrejmé, že samotné odôvodnenie rozhodcovského rozsudku je zmätočné (nepripustil zmenu žaloby, na druhej strane v odôvodnení poukazuje na nedostatok naliehavého právneho záujmu na určení neprijateľnej zmluvnej podmienky). Avšak v nadväznosti na takto vyhodnotený skutkový a právny stav veci a na takéto odôvodnenie rozsudku a zároveň aj z toho dôvodu, že rozhodcovský súd je povinný prihliadnuť na neprijateľnú zmluvnú podmienku ex offo, v rámci svojho procesného útoku žalobcovia adekvátne odkazovali na rozhodnutia, ktoré posudzovali neprijateľnosť zmluvných podmienok v obdobných prípadoch, ktoré sa týkali aj iných klientov žalovanej.

Rozhodcovský súd mal skúmať aj bez návrhu žalobcov podľa § 28 ods. 6 SRK, či vymáhaný nárok nie je založený na neprijateľnej zmluvnej podmienke alebo na zmluvnom dojednaní, ktoré je v rozpore s ustanoveniami všeobecných záväzných predpisov na ochranu spotrebiteľa, resp. skúmať, či čl. 4.5 zmluvy o úvere je neprijateľnou zmluvnou podmienkou a z tohto dôvodu neplatný.

Naviac rozhodcovský súd rozhodoval v čase, keď existovalo aj rozhodnutie KS ZA, sp. zn. 7Co/563/2015 zo dňa 10.02.2016, ktoré v tom čase nebolo zrušené a určilo neprijateľnosť dotknutej zmluvnej podmienky, pričom skutkové a právne odôvodnenie tohto rozhodnutia rozhodcovský súd vôbec nezohľadnil.

V konaní nie je sporné, že žalobcovia uzatvorili so žalovanou, resp. s jej právnou predchodkyňou zmluvu o úvere dňa 12.12.2008, pričom úroková sadzba v tejto zmluve bola dohodnutá a skladala sa z dvoch častí - z pohyblivej sadzby tzv. BRIBOR a stabilnej sadzby - úrokového rozpätia. V čase podpisu zmluvy o úvere bola výška BRIBOR 4,87 % a výsledná úroková sadza bola 6,01 % (4,87 + 1,14).

Asi od roku 2010 bola takáto výška úrokovej sadzby značne odlišná na bankovom trhu od dostupných hypotekárnych úverov a to tým, že banky poskytovali výrazne nižšie úrokové sadzby, avšak žalobcovia mali za to, že takáto úroková sadzba je len dočasná, pretože pri výročí fixácie si budú môcť uplatniť aktuálnu rovnicu na výpočet úrokovej sadzby pre nové obdobie a síce BRIBOR (vstupom do eurozóny začal platiť EUROBRIBOR) + 1, 14 % zmluvne dojednané úrokové rozpätie.

Listom žalovanej zo dňa 08.10.2013 boli žalobcovia vopred upovedomení o uplynutí doby fixácie úrokovej sadzby, pričom žalovaná žalobcom ponúkla úročenie úveru na dlhšie obdobie, a to s úrokovou sadzbou 3,40 % p.a. na obdobie fixácie 3 roky alebo s úrokovou sadzbou 4,40 % p.a. na obdobie 5 rokov.

Zároveň boli žalobcovia upozornení, že ak danú ponuku nevyužijú bude ich úver od uvedeného dátumu úročený úrokovou sadzbou vo výške 4,79 % p.a. stanovenou na obdobie jedného roka a potom bude opätovne prehodnotená. Túto úrokovú sadzbu tvorila základná úroková sadzba v hodnote EURIBOR, ktorej výška v deň vyhotovenia písomného listu bola 0,53 % p.a. a úrokové rozpätie 4,26 % p.a.

Na základe tohto listu žalovaná neponúkla žalobcom v zmysle čl. 4 bod X.X.X.X dohodnuté úrokové rozpätie 1,14 % p.a., ale zvýšené úrokové rozpätie 4,26 % p.a., pričom táto hodnota nemá oporu v žiadnej časti zmluvného vzťahu ani v žiadnej časti zmluvy o úvere č. 02/717/08 a jej dodatkov.

Pokiaľ by zo strany žalovanej došlo k aplikácii dohodnutých podmienok podľa dotknutej zmluvy o úvere, tak žalovaná mala ponúknuť k predmetnému úveru žalobcom úrokovú sadzbu, a to vo výške 1,67 % p.a. (0,53 % príslušný EURIBOR + 1,14 % - úrokové rozpätie).

Na základe tejto skutočnosti museli žalobcovia urgentne riešiť pokračovanie splácania tohto úveru a keďže zo strany žalovanej nebolo možné získať novú ponuku úročenia so zohľadnením úrokového rozpätia vo výške 1,14 % p.a., boli žalobcovia nútení vypovedať dotknutú zmluvu o úvere a pokračovať v splácaní úveru v inej banke.

Na základe zmluvy o úvere poskytla žalovaná žalobcom úver vo výške 2.400 000 SK /79.665, 41,- Eur s úrokom 6,01 %, ktorý bol znížený dodatkom v deň podpisu zmluvy o 0,52 %, teda predmetný úver bol úročený sumou 5,49% s 5-ročnou fixáciou.

Žalovaná však listom zo dňa 13.12.2013 žalobcom oznámila, že ich pôvodná úroková sadzba sa mení na 4,79 % (0,53 % + zvýšené úrokové rozpätie 1,14 %) a ich anuitná výška mesačnej splátky je od 20.2.2014 vo výške 313,49,- Eur.

Ak by žalovaná ponechala úrokovú sadzbu vo výške 1,67 % s ktorou žalobcovia v zmysle podmienok zmluvy aj počítali, výška ich anuitnej mesačnej splátky by predstavovala sumu vo výške 143,90,- Eur.

Je na mieste prihliadnuť na splátkovú povinnosť, ktorá nastala po zvýšení úrokového rozpätia, v porovnaní s menšou splátkovou povinnosťou žalobcov (s menšou úrokovou sadzbou 1,67% a menšou sumou z titulu úveru, ktorú by mali žalobcovia uhradiť), ktorú by mali v prípade, ak by žalovaná postupovala podľa dohodnutých podmienok predmetnej úverovej zmluvy.

S poukazom na uvedené nie je teda pravdivé tvrdenie žalovanej, že voči žalobcom nikdy čl. 4.5 neaplikovala, naopak, žalovaná svojvoľne, jednostranne, netransparentne a neobjektívne a bez bližšieho odôvodnenia zmenila výšku úrokového rozpätia, čím jednostranne zmenila aj samotnú výšku úrokovej sadzby a to ešte v čase trvania zmluvy, čím ich prakticky donútila k predčasnému splateniu úveru, resp. k refinancovaniu do inej banky.

Skutočnosť, že zánik právneho vzťahu medzi stranami bol priamym následkom uplatnenia neprijateľnej zmluvnej podmienky a žalovaná týmto protiprávnym konaním donútila žalobcov k predčasnému splateniu predmetného úveru, čoho následkom žalobcovia utrpeli ujmu a vznikol im tak nárok na primerané finančné zadostučinenie, rozhodcovský súd vôbec neskúmal.

Pokiaľ žalovaný považuje vo svojom vyjadrení zo dňa 18.03.2020 rozhodnutie sp. zn.: 6 Cdo/127/2014 zo dňa 30.01.2019 za nesprávne, pričom poukázal na článok autorizovaný sudcom KS v Trnave, v ktorom bolo toto rozhodnutie negatívne hodnotené, žalobcovia sú toho názoru, že NS SR a jeho závery, ktorými okrem iného pripustil určenie neprijateľnej zmluvnej podmienky aj po splatení úveru, sú vecne a právne správne a tieto sú použiteľné aj v predmetnom spore, v ktorom rozhodcovský súd bol povinný skúmať neprijateľnosť dotknutej zmluvnej podmienky, ktorá bola následkom ukončenia zmluvného vzťahu.

Vo vzťahu k názorom prezentovaným v predloženej glose žalobcovia uviedli, že samotný Ústavný súd SR vychádza z toho, že súdnu ochranu spotrebiteľovi nemožno v okolnostiach posudzovanej veci materiálne odoprieť len na základe toho, že súd dospeje k inému právnemu posúdeniu otázky, akým právnym prostriedkom sa má spotrebiteľ domáhať ochrany svojich práv (či určovacou žalobou alebo žalobou o vyslovenie neprijateľných zmluvných podmienok v spotrebiteľskej zmluve), ak neexistuje relevantný rozdiel medzi účinkami a právnymi dôsledkami žaloby, ktorou sa domáha ochrany svojich práv (bod 44. Nálezu ÚS II/43/2020).

Na strane žalobcov ako spotrebiteľov, ktorí boli spoľahlivými klienti a neomeškali sa ani s jednou splátkou, nedošlo k zmenám v ich správaní, ktoré by vyvolali zmenu mien rizika, napríklad k omeškaniu s plnením platieb, zvýšeniu miery zadlženia, strate bonity, príjmov či zvýšeniu výdavkov. Naopak došlo k zvýšeniu ich príjmov, hodnoty zálohu.

Žalovaná ani nevysvetlila oprávnenosť zvýšenia úrokového rozpätia ako aj individuálne nešpecifikovala dôvody tohto zvýšenia.

Pokiaľ by došlo k pripusteniu práva banky meniť výšku úrokového rozpätia, v úverovej zmluve nie sú dané žiadne ustanovenia, ktoré by akýmkoľvek spôsobom limitovali takúto zmenu a uvedené by v podstate znamenalo založenie nerovnováhy v zmluvnom vzťahu medzi bankou a klientom, či dokonca možnosť svojvoľne bez akejkoľvek možnosti klienta čo i len predvídať postup banky v časti úročenia úveru. Rozhodcovský súd sa v odôvodnení dotknutého rozsudku mal zaoberať otázkou, a to v prvom rade, či ustanovenie bodu 4.5 je neprijateľnou zmluvnou podmienkou a v prípade, ak by vyhodnotil, že nejde o neprijateľnú zmluvnú podmienku sa mal zaoberať a skúmať predpoklady pre jednostrannú zmenu úrokového rozpätia a úrokovej sadzby zo strany žalovanej, teda či vôbec došlo k zmene miery rizika žalobcov.

Pokiaľ žalovaný poukázal na rozhodnutie II. ÚS/43/2020, žalovaný odkazuje na zrušené rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn.: 4Cdo/148/2018, v ktorom rovnako, ako v konaní

6Cdo/127/2017, bolo predmetom sporu neplatnosť ustanovení zmluvy, resp. neprijateľnosť zmluvných podmienok, hoci sám poukazuje na to, že neprijateľnosť zmluvnej podmienky v predmetnom konaní je len vedľajší nárok.

V rozhodnutí II. ÚS/43/2020 zo dňa 26.05.2020 Ústavný súd SR rozhodol tak, že základné právo žalovaného na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie bolo porušené a rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 4 Cdo/148/2018 zo dňa 30.07.2019 bolo zrušené a vec bola vrátená na ďalšie konanie.

Z obsahu tohto rozhodnutia je potrebné podotknúť, že sťažovateľka namietala porušenie jej procesných práv napadnutým rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktoré mali založiť vadu podľa § 420 písm. f) CSP. Za takúto vadu postupu krajského súdu považovala skutočnosť, že krajský súd nerešpektoval povinnosť jej uloženú dovolacím súdom v danej veci, aby umožnil stranám konania vyjadriť sa k novej aplikácii ustanovenia právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je pre rozhodnutie veci rozhodujúce podľa § 213 ods. 2 OSP.

Vo vzťahu k tejto námietke mal Ústavný súd SR za to, že Najvyšší súd Slovenskej republiky postupoval formalisticky a znemožnil sťažovateľke, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Ďalej namietala, že Najvyšší súd Slovenskej republiky posúdil ňou namietanú dovolaciu vadu podľa § 420 písm. a/ a d/ CSP, teda že súd rozhodol vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, resp. v tej veci sa už právoplatne rozhodlo. Závery Najvyššieho súdu Slovenskej republiky považuje Ústavný súd SR za ústavne akceptovateľné.

Sťažovateľka namietala, že Najvyšší súd Slovenskej republiky sa odklonil od ustálenej judikatúry najvyšších súdnych autorít, týkajúcej sa otázky naliehavého právneho záujmu v prípade určovacej žaloby, ktorou žalobcovia žiadali vysloviť neplatnosť označených ustanovení zmluvy o úvere.

Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti formulovala aj dve právne otázky, ktoré podľa jej názoru neboli v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu riešené a to:

či možno určiť neprijateľnosť zmluvnej podmienky obsiahnutej v zmluve, ktorá bola uzavretá predtým, ako bola zákonom č. 597/2009 Z.z. prvýkrát zavedená možnosť vyslovenia neprijateľných podmienok v spotrebiteľských zmluvách. Pri tejto otázke sa Ústavný súd SR stotožnil s argumentáciou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a uviedol, že aplikovaný výklad relevantných noriem platného práva rešpektuje účel a zmysel právnej ochrany spotrebiteľa;

či je banka oprávnená jednostranne meniť úrokovú sadzbu voči spotrebiteľovi v prípade existencie objektívnych okolností mimo dôvodov spôsobených klientom (spotrebiteľom), ak takáto možnosť vyplýva z platnej zmluvy o úvere. Pri tejto otázke Ústavný súd SR konštatoval, že Najvyšší súd Slovenskej republiky ju vyriešil arbitrárne a jeho záver, že ide o skutkovú otázku nezodpovedá charakteristike tejto otázky.

Vo vzťahu k poslednej otázke, ktorú podľa názoru Ústavného súdu SR Najvyšší súd SR nesprávne vyhodnotil ako skutkovú, hoci ide z pohľadu Ústavného súdu SR o otázku právnú, odhliadnuc od toho, ako Najvyšší súd Slovenskej republiky túto otázku po vrátení veci vyhodnotí, žalobcovia poukázali na bod 4.5 zmluvy o úvere: „Banka má právo adekvátnym spôsobom meniť úrokovú sadzbu podľa bodu 4.4 Úverovej zmluvy v prípade, ak dôjde k zmene miery rizika klienta. Zmena miery rizika klienta môže súvisieť predovšetkým so zmenou rizikovej váhy klienta podľa pravidiel stanovených Národnou bankou Slovenska. Pre posúdenie zmeny miery rizika klienta sú rozhodujúce skutočnosti platné v čase podpisu Úverovej zmluvy v porovnaní so skutočnosťami platnými v čase vykonávanej zmeny. Príslušnú zmenu úrokovej sadzby je Banka oprávnená uskutočniť automaticky bez dodatkov k Úverovej zmluve.“

Ako je zrejmé z obsahu listu NBS zo dňa 29.10.2014, NBS svojim predpisom bankám neurčovala a ani teraz neurčuje metodiku hodnotenia jej klientov na účel správneho stanovenia úrokových sadzieb v rámci poskytovania úverov.

Z tvrdení žalovanej zmena miery rizika žalobcov sa prejavila ako výsledok priebežného monitoringu a následného interného prehodnotenia komplexných ukazovateľov návratnosti úveru, ktoré banka skúma u každého úverového klienta v rámci tzv. behaviorálneho scoringu. V prípade žalobcov výsledky behaviorálneho scoringu poukázali na určité zmeny v oblasti miery rizika návratnosti poskytnutého úveru a toto žalovaná zohľadnila pri zvýšení úrokového rozpätia.

K uvedenému žalobcovi poukázali, že behaviorálny scoring vyhodnocuje predovšetkým obraty na účtoch klienta a ich trend, zostatky na účtoch, vývoj počtu transakcií na účtoch. Prostredníctvom behaviorálneho scoringu vo všeobecnosti banky skúmajú najmä mieru rizikovosti klienta, ktorá nastáva v dôsledku okolností spôsobených samotným klientom, a nie z dôvodu objektívnych okolností nespôsobených klientom.

Podľa názoru žalobcov žalovaná nedospela k zvýšeniu úrokovej sadzby na základe objektívnych okolností mimo dôvodov spôsobených klientom (spotrebiteľom) a takáto možnosť ani nevyplýva z platnej zmluvy o úvere.

Z postupu žalovanej od začiatku vyplýva, že žalovaná dospela podľa výsledkov behaviorálneho scoringu žalobcov (výsledky v nadväznosti na správanie sa klienta, ktorých odôvodnenie však nie je bližšie známe) k zmenám v oblasti miery rizika návratnosti úveru zo strany žalobcov, hoci žalobcovia sú názoru, že takéto zmeny miery rizika návratnosti úveru zo strany žalobcov nikdy nenastali.

Pojednávanie nariadené na deň 25.11.2020 bolo vykonané v neprítomnosti sporových strán na pojednávaní riadne zastúpených právnyimi zástupcami.

Právna zástupkyňa žalovaného k podaniu právneho zástupcu žalobcov zo dňa 28.07.2020 uviedla, že rozhodcovský súd sa nikdy nezaoberal otázkou, či článok 4.5 Zmluvy o úvere je neprijateľnou zmluvnou podmienkou a to z dôvodu, že k tejto otázke by sa venoval iba v prípade, ak by pripustil zmenu žaloby, ktorá však pripustená nebola. V ďalšom zotrvala na dovtedy produkovanej argumentácii.

Súd konštatoval, že návrh na pripustenie zmeny žalobného návrhu (č.l. 224), ktorý žalobcovia doručovali na rozhodcovský súd, je datovaný 14.10.2016, doručený rozhodcovskému súdu bol 20.10.2016. Na otázku, z akého dôvodu sa teda žalovaný domnieva, že návrh na pripustenie zmeny žalobného návrhu bol doručený žalobcami v rozhodcovskom konaní neskoro, právna zástupkyňa žalovaného uviedla, že žalobcovia podali žalobu už dňa 30.06.2015, odkedy konal stály rozhodcovský súd až do 14.10.2016 na základe vymedzeného predmetu konania, t.j. rok a 4 mesiace a na to, aby mohol rozhodovať o zmenenom petite, musel pripustiť zmenu, ale zmena pripustená nebola a rozhodoval stále o pôvodnom návrhu.

Postup rozhodcovského súdu, ktorý nekonal o zmenenej žalobe, nie je žiadnou z namietaných väd podľa Zákona o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní. V konkrétnom prípade by bolo vadou to, že súd nepripustil zmenu žaloby, lenže nepripustenie zmeny žaloby neznamena ani nesprávne zistenie skutkového stavu, ani rozhodnutie v rozpore so všeobecne záväznými právnymi predpismi na ochranu práv spotrebiteľa a ani vadu podľa písm. j), že by teda rozhodcovský rozsudok zaväzoval účastníka spotrebiteľského rozhodcovského konania na plnenie, ktoré je nemožné, nedovolené alebo odporuje dobrým mravom.

Právny zástupca žalobcu poukázal, že argumentácia právneho zástupcu žalovaného o časovom ohraničení žalobcu ako pána sporu meniť petit žaloby je absolútne neprijateľná.

S navrhnutou zmenou žaloby sa rozhodcovský súd vo svojom rozsudku nevysporiadal. Z obsahu rozhodcovského rozsudku nie je zrejmé, či súd zmenu žaloby nepripustil a ak nepripustil, neuviedol prečo, alebo ak ju pripustil, mal tak urobiť uznesením, o to viac, keď dňa 31.07.2015 vydáva uznesenie, ktorým predlžuje lehotu žalovanému na to, aby sa mohol v konaní vyjadriť. Pokiaľ teda rozhodcovský súd mal za potrebné uznesením poskytnúť/predĺžiť žalovanému lehotu, neskôr mal uznesením rozhodnúť o pripustení zmeny žaloby. Ak tak nekonal, postupoval v rozpore s § 43 ods. 2 Zákona o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní. Navyiac, v bodoch 60. – 61. sa rozhodcovský súd zaoberá aj nárokmi, ktoré si uplatnili žalobcovia v zmenenej žalobe. Nie je potom zrejmé, čo je predmetom konania, alebo ako si ustálil rozhodcovský súd predmet konania, nakoľko jasne nerozhodol, či pripúšťa zmenu, alebo ju nepripúšťa a prečo a potom výrok rozhodcovského rozsudku je v rozpore s odôvodnením, a to najmä v bodoch 60. – 61., tento je zmätočný a nepreskúmateľný.

Rozhodcovský súd vôbec neskúmal predpoklady pre jednostrannú zmenu úrokového rozpätia. Ani by nemal čo skúmať, pretože banka neuviedla, čo znamená zmena miery rizika a ani ako dospela k názoru, že došlo k zmene miery rizika. Túto otázku mal skúmať už rozhodcovský súd, či vznikli podmienky pre jednostranné zvýšenie úrokovej sadzby úrokového rozpätia. Banka zvýšila úrokové

rozpätie jednostranne, zvýšila položku, ktorá bola definovaná v zmluve na celé obdobie fixne a zvýšila ju v čase, kedy sa končí zmluvný vzťah, hoci dovtedy 5 rokov žalobcovia platili úrokovú sadzbu oveľa vyššiu, ako bola na trhu a následne banka ponúkla žalobcom úrokovú sadzbu zvýšenú na 4,71 %, hoci im mala prináležať podľa zmluvy úroková sadzba 1,67 %. Že toto konanie nebolo v poriadku, je preukázané o.i. aj listami bankového ombudsmana a Národnej banky. Pokiaľ čl. 4.5 úverovej zmluvy uvádza, že banka môže takto zvýšiť úrokovú sadzbu, je zrejmé v súlade s pravidlami Národnej banky Slovenska a z listu NBS, že NBS nevydala, ani neodporučila žiadne pravidlá bankám, ako majú, alebo nemajú zvyšovať úrokovú sadzbu.

Je podstatné, že zmena úrokovej sadzby sa dovtedy realizovala medzi klientom a bankou dodatkom obojstranne podpísaným, ale v tomto prípade banka jednostranne, bez dodatku, zvyšuje úrokovú sadzbu, a to v čase, kedy končí fixácia úverovej zmluvy a v čase, kedy banka zistila, vzhľadom na vývoj ukazovateľa, že by mal byť úver určený takou výškou úroku, ktorá je zjavne pre banku nevýhodná.

Právny zástupca žalobcu nevyužil právo záverečnej reči, poukázal na dovtedy produkované tvrdenia, osobitne na skutkové tvrdenia v odseku 38. podania zo dňa 28.07.2020 (č.l. 270).

Právna zástupkyňa žalovaného v rámci záverečnej reči uviedla, že pokiaľ čl. 4.5 Zmluvy o úvere nebol voči žalobcom aplikovaný, je irelevantné argumentovať rozhodnutiami ohľadom neprijateľnosti tohto ustanovenia. Z tohto dôvodu sú rozhodnutia, ktoré ho určujú za neprijateľnú zmluvnú podmienku, za neaplikovateľné pre toto konanie, navyše všetky rozhodnutia boli prijaté až po vydaní rozhodcovského rozsudku dňa 30.04.2017.

Žalobcovia si uplatnili svoj pôvodný návrh žalobou zo dňa 03.07.2015, následne podaním zo dňa 14.10.2016 sa domáhali zmeny žaloby. Rozhodcovský súd o zmene žaloby nerozhodol. Pokiaľ právny zástupca žalobcov tvrdil, že nie je zrejmé, či rozhodcovský súd o žalobe rozhodol, alebo nerozhodol, z argumentov uvedených v rozhodcovskom rozsudku v ods. 44 je jednoznačne zrejmé, že rozhodcovský súd sa zmenou žaloby zaoberal, avšak zmenu žaloby nepripustil, pričom išlo o postup, ktorý bol správny, aplikovateľný s poukazom na § 25 ods. 6 Zákona o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní, keď rozhodcovský súd nemusel rozhodnúť o nepripustení zmeny žaloby. Uvedené vyplýva zo samotného bodu 44 napadnutého rozhodcovského rozsudku, v ktorom súd argumentuje, prečo zmenu žaloby nepripúšťa. Dôvod na nepripustenie zmeny žaloby vyplýva aj z čl. 11 rokovacieho poriadku rozhodcovského súdu, aplikovateľný podľa § 28 ods. 3 Zákona o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní.

Predmet prieskumu rozhodcovského rozsudku žalobcovia vymedzili s poukazom na § 45 ods. 1 písm. g), i), j) a l) Zákona o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní. Neboli preukázané dôvody zrušenia rozhodcovského rozsudku podľa písm. g), i), a ani j). Teoreticky by mohlo prichádzať do úvahy nesprávne posúdenie veci a v konkrétnom prípade by sa mohlo týkať len otázky naliehavého právneho záujmu na určení, či jednostranné zvýšenie úrokového rozpätia bolo platné alebo nebolo platné a či z tohto dôvodu vznikla žalobcom škoda.

Zákonné ustanovenia:

Podľa § 45 ods. 1 zákona č. 335/2014 Z.z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní:

(1) Účastník spotrebiteľského rozhodcovského konania sa môže žalobou podanou proti druhému účastníkovi na súde domáhať zrušenia rozhodcovského rozsudku, ak

a) účastník spotrebiteľského rozhodcovského konania nemal spôsobilosť uzavrieť spotrebiteľskú rozhodcovskú zmluvu,

b) účastník spotrebiteľského rozhodcovského konania nebol riadne upovedomený o ustanovení rozhodcu alebo o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní alebo mu nebolo umožnené sa zúčastniť na spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní,

c) rozhodcovským rozsudkom sa rozhodol spor, ktorý spotrebiteľská rozhodcovská zmluva nepredvídala, alebo sa ním rozhodlo o veci, ktorá je podľa tohto zákona vylúčená zo spotrebiteľského rozhodcovského konania,

- d) stály rozhodcovský súd nebol ustanovený v súlade s týmto zákonom, v spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní sa nepostupovalo v súlade s ustanoveniami tohto zákona a uvedený nedostatok mohol mať vplyv na výsledok sporu,
- e) spotrebiteľská rozhodcovská zmluva neobsahuje náležitosti podľa § 3 alebo je tu iný dôvod neplatnosti spotrebiteľskej rozhodcovskej zmluvy,
- f) stály rozhodcovský súd nenariadil ústne pojednávanie, hoci spotrebiteľ jeho nariadenie navrhoval podľa § 34 ods. 2 a z okolností uvedených v návrhu na nariadenie ústneho pojednávania vyplývala potreba jeho nariadenia najmä z dôvodu, že bez ústneho pojednávania sa nebolo možné vysporiadať s návrhmi a tvrdeniami spotrebiteľa, a toto pochybenie mohlo mať vplyv na výsledok sporu,
- g) v konaní nebol správne zistený skutkový stav tým, že stály rozhodcovský súd nesprávne vyhodnotil predložené dôkazy, nevykonal navrhované dôkazy alebo neumožnil spotrebiteľovi predložiť dôkazy, a toto pochybenie mohlo mať vplyv na výsledok sporu,
- h) vo veci rozhodoval zaujatý rozhodca,
- i) stály rozhodcovský súd rozhodol v rozpore s ustanoveniami všeobecne záväzných právnych predpisov na ochranu práv spotrebiteľa, 17) a toto porušenie mohlo mať vplyv na výsledok sporu,
- j) rozhodcovský rozsudok zaväzuje účastníka spotrebiteľského rozhodcovského konania na plnenie, ktoré je svojou povahou objektívne nemožné, právom nedovolené alebo odporuje dobrým mravom,
- k) výkon rozhodcovského rozsudku by bol v rozpore s verejným poriadkom Slovenskej republiky,
- l) rozhodcovský rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

V poznámke 17) pod čiarou sú uvedené: Napríklad § 53 Občianskeho zákonníka, zákon č. 266/2005 Z.z. o ochrane spotrebiteľa pri finančných službách na diaľku a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákon č. 250/2007 Z.z. v znení neskorších predpisov, zákon č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákon č. 102/2014 Z.z. o ochrane spotrebiteľa pri predaji tovaru alebo poskytovaní služieb na základe zmluvy uzavretej na diaľku alebo zmluvy uzavretej mimo prevádzkových priestorov predávajúceho a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 151/2014 Z.z., čl. 3 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 z 27. októbra 2004 o spolupráci medzi národnými orgánmi zodpovednými za vynucovanie právnych predpisov na ochranu spotrebiteľa ("nariadenie o spolupráci v oblasti ochrany spotrebiteľa") (Ú.v. EÚ L 364, 9.12.2004).

Podľa § 45 ods. 3 zákona č. 335/2014 Z.z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní:

Súd v konaní o žalobe o zrušenie rozhodcovského rozsudku vždy preskúma, či sú dôvody na zrušenie rozhodcovského rozsudku podľa odseku 1 písm. c), e) a i) až l). Ak sa dôvod zrušenia rozhodnutia vzťahuje len na časť rozhodcovského rozsudku, súd zruší rozhodcovský rozsudok len v dotknutej časti, ak je dotknutú časť možné oddeliť od nedotknutej časti výroku rozhodcovského rozsudku.

Podľa § 46 ods. 1, 2 zákona č. 335/2014 Z.z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní:

1) Žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku možno podať v lehote troch mesiacov odo dňa doručenia rozhodcovského rozsudku účastníkovi spotrebiteľského rozhodcovského konania. Ak účastník spotrebiteľského rozhodcovského konania požiadal o opravu rozhodcovského rozsudku a rozhodcovský rozsudok bol opravený podľa § 42, lehota začína plynúť od doručenia rozhodnutia o oprave rozhodcovského rozsudku.

(2) Doručený rozhodcovský rozsudok nadobudne právoplatnosť až po uplynutí lehoty na podanie žaloby podľa odseku 1, a ak je žaloba o zrušenie rozhodcovského rozsudku podaná, až po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia súdu v konaní o zrušenie rozhodcovského rozsudku.

Podľa § 47 ods. 1, 2, 3 zákona č. 335/2014 Z.z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní:

(1) Ak súd zruší rozhodcovský rozsudok z dôvodu neplatnosti spotrebiteľskej rozhodcovskej zmluvy, nemožnosti riešiť predmet sporu v spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní alebo z dôvodu, že sa rozhodol spor, ktorý spotrebiteľská rozhodcovská zmluva nepredvídala, pokračuje súd po právoplatnosti tohto rozhodnutia na návrh niektorého z účastníkov spotrebiteľského rozhodcovského konania v konaní vo veci v rozsahu uvedenom v žalobe alebo v rozsahu uvedenom vo vzájomnej žalobe.

(2) Ak súd zruší rozhodcovský rozsudok z iného dôvodu, ako je uvedený v odseku 1, spotrebiteľská rozhodcovská zmluva zostáva v platnosti a vo veci rozhodne opätovne stály rozhodcovský súd.

Rozhodca, ktorý vydal zrušený rozhodcovský rozsudok, je z nového prerokovania a rozhodnutia veci vylúčený a vo veci sa ustanoví nový rozhodca.

(3) Ak súd zruší rozhodcovský rozsudok z toho dôvodu, že stály rozhodcovský súd rozhodol na základe neprijateľnej zmluvnej podmienky alebo porušil všeobecne záväzné právne predpisy na ochranu práv spotrebiteľa, 17) a ak konanie pokračuje pred stálym rozhodcovským súdom podľa odseku 2, je stály rozhodcovský súd v ďalšom konaní viazaný právnym názorom súdu o neprijateľnosti zmluvnej podmienky alebo o inom porušení všeobecne záväzných právnych predpisov na ochranu práv spotrebiteľa.

Podľa § 25 ods. 6 zákona č. 335/2014 Z.z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní:

Žalobca môže so súhlasom stáleho rozhodcovského súdu zmeniť svoju žalobu až do skončenia dokazovania v spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní.

Podľa § 28 ods. 3 zákona č. 335/2014 Z.z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní:

Spotrebiteľské rozhodcovské konanie sa spravuje predpismi stáleho rozhodcovského súdu účinnými v čase začatia spotrebiteľského rozhodcovského konania.

Podľa § 28 ods. 6 zákona č. 335/2014 Z.z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní:

Stály rozhodcovský súd je povinný aj bez návrhu spotrebiteľa preskúmať, či vymáhaný nárok nie je založený na neprijateľnej zmluvnej podmienke alebo na zmluvnom dojednaní, ktoré je v rozpore s ustanoveniami všeobecne záväzných právnych predpisov na ochranu práv spotrebiteľa. 17) Stály rozhodcovský súd je povinný prihliadať aj na iné dôvody neplatnosti právneho úkonu, na ktoré by súd prihliadal aj bez návrhu.

Podľa § 39 ods. 1, ods. 2 zákona č. 335/2014 Z.z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní:

(1) Stály rozhodcovský súd vydá rozhodcovský rozsudok

a) ak rozhoduje vo veci samej,

b) na základe zmierny uzavretého účastníkmi spotrebiteľského rozhodcovského konania.

Stály rozhodcovský súd musí v spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní rozhodnúť o každom návrhu uvedenom v žalobe alebo vo vzájomnej žalobe alebo uplatnenom dodatočne počas spotrebiteľského rozhodcovského konania; nesmie však prekročiť medze uplatnených návrhov okrem prípadu určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky. Nemožno prisúdiť, čo odporuje zákonu alebo ho obchádza, alebo sa prieči dobrým mravom, a plnenie, ktoré je nemožné. Rovnako nemožno prisúdiť plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy, ktorá je v rozpore s ustanoveniami všeobecne záväzných právnych predpisov na ochranu práv spotrebiteľa, najmä ak obsahuje neprijateľnú zmluvnú podmienku. Ak sa dôvod, pre ktorý nemožno prisúdiť plnenie, vzťahuje len na časť zmluvy, nemožno prisúdiť plnenie týkajúce sa len tejto časti, ak z povahy zmluvy alebo jej obsahu alebo z okolností, za ktorých došlo k jej uzavretiu, nevyplýva, že túto časť nemožno oddeliť od ostatného obsahu.

Podľa § 40 ods. 4 zákona č. 335/2014 Z.z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní:

Stály rozhodcovský súd v odôvodnení uvedie najmä, z čoho odvodzoval svoju právomoc, čoho sa žalobca domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril žalovaný, prípadne iný účastník spotrebiteľského rozhodcovského konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa spravoval pri hodnotení dôkazov, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil vrátane toho, ktoré právne predpisy použil; stály rozhodcovský súd uvedie osobitne právne predpisy na ochranu práv spotrebiteľa, ktoré pri rozhodovaní použil. Stály rozhodcovský súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Podľa § 43 ods. 1, ods. 2 zákona č. 335/2014 Z.z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní:

Ak tento zákon neustanovuje inak, stály rozhodcovský súd rozhoduje rozhodcovským uznesením. Rozhodcovským uznesením sa rozhoduje najmä o podmienkach spotrebiteľského rozhodcovského

konania, o zmene alebo doplnení žaloby alebo žalobnej odpovede, o právomoci na rozhodnutie vo veci samej, o zastavení spotrebiteľského rozhodcovského konania, o trovách spotrebiteľského rozhodcovského konania, ako aj o veciach, ktoré sa týkajú vedenia spotrebiteľského rozhodcovského konania.

Na rozhodcovské uznesenie sa použijú primerane ustanovenia § 39 až 42.

Podľa § 47 ods. 1, 2, 3 zákona č. 335/2014 Z.z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní:

(1) Ak súd zruší rozhodcovský rozsudok z dôvodu neplatnosti spotrebiteľskej rozhodcovskej zmluvy, nemožnosti riešiť predmet sporu v spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní alebo z dôvodu, že sa rozhodol spor, ktorý spotrebiteľská rozhodcovská zmluva nepredvídala, pokračuje súd po právoplatnosti tohto rozhodnutia na návrh niektorého z účastníkov spotrebiteľského rozhodcovského konania v konaní vo veci v rozsahu uvedenom v žalobe alebo v rozsahu uvedenom vo vzájomnej žalobe.

(2) Ak súd zruší rozhodcovský rozsudok z iného dôvodu, ako je uvedený v odseku 1, spotrebiteľská rozhodcovská zmluva zostáva v platnosti a vo veci rozhodne opätovne stály rozhodcovský súd. Rozhodca, ktorý vydal zrušený rozhodcovský rozsudok, je z nového prerokovania a rozhodnutia veci vylúčený a vo veci sa ustanoví nový rozhodca.

(3) Ak súd zruší rozhodcovský rozsudok z toho dôvodu, že stály rozhodcovský súd rozhodol na základe neprijateľnej zmluvnej podmienky alebo porušil všeobecne záväzné právne predpisy na ochranu práv spotrebiteľa, 17) a ak konanie pokračuje pred stálym rozhodcovským súdom podľa odseku 2, je stály rozhodcovský súd v ďalšom konaní viazaný právnym názorom súdu o neprijateľnosti zmluvnej podmienky alebo o inom porušení všeobecne záväzných právnych predpisov na ochranu práv spotrebiteľa.

Podľa § 70 zákona č. 335/2014 Z.z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní:

Spotrebiteľská rozhodcovská zmluva, štatút, rokovací poriadok ani ostatné predpisy stáleho rozhodcovského súdu sa nesmú odchyliť v neprospech spotrebiteľa od tohto zákona. Použitie štatútu, rokovacieho poriadku a ostatných predpisov stáleho rozhodcovského súdu nesmie viesť k znevýhodneniu spotrebiteľa oproti dodávateľovi.

Podľa § 71 ods. 1 zákona č. 335/2014 Z.z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní

Ak niektorú otázku v konaní nemožno riešiť podľa tohto zákona, použijú sa primerane ustanovenia všeobecného predpisu o konaní pred súdmi (t.j. CSP v zmysle poznámky 15/ pod čiarou), ak to povaha veci pripúšťa.

Podľa § 71 ods. 3, 4 zákona č. 335/2014 Z.z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní:

Ak zriaďovateľ stáleho rozhodcovského súdu zruší stály rozhodcovský súd z iného dôvodu ako pre zrušenie povolenia rozhodovať spotrebiteľské spory podľa § 18 ods. 5, spotrebiteľské rozhodcovské konania vedené pred týmto stálym rozhodcovským súdom sa prerušujú dňom, ktorým zriaďovateľ tohto stáleho rozhodcovského súdu podľa § 13 ods. 1 písm. b) v Obchodnom vestníku zverejnil zrušenie stáleho rozhodcovského súdu, a zastavujú sa uplynutím troch mesiacov od tohto zverejnenia zrušenia stáleho rozhodcovského súdu.

V dôsledku rozhodnutia zriaďovateľa o zrušení stáleho rozhodcovského súdu odo dňa zverejnenia jeho zrušenia podľa § 13 ods. 1 písm. b) nemožno začať spotrebiteľské rozhodcovské konanie a tiež nemožno pokračovať v začatom a neskončenom spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní pred týmto stálym rozhodcovským súdom; zrušenie stáleho rozhodcovského súdu nemá vplyv na rozhodcovské rozsudky vydané týmto stálym rozhodcovským súdom pred jeho zrušením.

Účinky už podaného návrhu na začatie spotrebiteľského rozhodcovského konania a všetkých ďalších úkonov účastníkov spotrebiteľského rozhodcovského konania podľa prvej vety zostávajú zachované, ak do troch mesiacov odo dňa zverejnenia zrušenia stáleho rozhodcovského súdu podá účastník konania žalobu na začatie konania o predmetnom spore na všeobecnom súde alebo ak účastníci konania spoločným vyhlásením do zápisnice pred iným stálym rozhodcovským súdom oprávneným rozhodovať spotrebiteľské spory vyjadria súhlas, že rozhodcovské konanie neskončené pred zrušeným stálym rozhodcovským súdom bude ďalej prebiehať pred týmto iným stálym rozhodcovským súdom podľa jeho pravidiel a za podmienok ustanovených týmto zákonom.

Doba trvania spotrebiteľského rozhodcovského konania podľa prvej vety, ktorého účastníci využili postup podľa tretej vety, sa nezapočítava do premlčacej doby. 18)

Ak v spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní pred zrušeným stálym rozhodcovským súdom nebol vydaný rozhodcovský rozsudok najneskôr ku dňu zrušenia stáleho rozhodcovského súdu, zriaďovateľ zrušeného stáleho rozhodcovského súdu je povinný vrátiť účastníkovi konania zaplatený poplatok do 30 dní, ak o vrátenie poplatku účastník konania požiada v lehote troch mesiacov od zverejnenia zrušenia stáleho rozhodcovského súdu podľa § 13 ods. 1 písm. b) v Obchodnom vestníku; ak účastník konania v žiadosti uvedie číslo bankového účtu, zriaďovateľ je povinný uhradiť vracaný poplatok na tento účet. O skutočnostiach podľa prvej až piatej vety a aj o skutočnostiach podľa odseku 4 je zriaďovateľ povinný do 15 dní od zrušenia stáleho rozhodcovského súdu preukázateľne písomne informovať účastníkov spotrebiteľských rozhodcovských konaní neskončených pred stálym rozhodcovským súdom do zverejnenia jeho zrušenia podľa § 13 ods. 1 písm. b).

(4) Ak všeobecný súd na základe § 47 ods. 2 zruší rozhodcovský rozsudok vydaný stálym rozhodcovským súdom, ktorý bol medziasom zrušený a ktorý by inak bol príslušný na nové spotrebiteľské rozhodcovské konanie a rozhodnutie, na ďalší postup v takejto veci sa obdobne vzťahujú ustanovenia odseku 3 druhej až piatej vety s tým, že rozhodným dňom pre začatie plynutia a počítanie lehôt podľa odseku 3 tretej vety namiesto dňa zverejnenia zrušenia stáleho rozhodcovského súdu je deň nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia všeobecného súdu o zrušení rozhodcovského rozsudku stáleho rozhodcovského súdu, ktorý bol medziasom zrušený.

Podľa § 73 ods. 3 zákona č. 335/2014 Z.z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní:

Rozhodcovská zmluva uzavretá pred 1. januárom 2015 sa spravuje predpismi účinnými v čase jej uzavretia.

Podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka:

Spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

Podľa § 52 ods. 3 a 4 Občianskeho zákonníka:

Dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 53 ods. 1, 2, 3, Občianskeho zákonníka:

Spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

Za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

Ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka účinného do 31.12.2008 (t. j. v čase uzatvorenia úverovej zmluvy dňa 12.12.2008):

Za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré

a) má spotrebiteľ plniť a s ktorými sa nemal možnosť oboznámiť pred uzavretím zmluvy,

b) dovoľujú dodávateľovi previesť práva a povinnosti zo zmluvy na iného dodávateľa bez súhlasu spotrebiteľa, ak by prevodom došlo k zhoršeniu vymožitelnosti alebo zabezpečenia pohľadávky spotrebiteľa,

c) vylučujú alebo obmedzujú zodpovednosť dodávateľa za konanie alebo opomenutie, ktorým sa spotrebiteľovi spôsobila smrť alebo ujma na zdraví,

- d) vylučujú alebo obmedzujú práva spotrebiteľa pri uplatnení zodpovednosti za vady alebo zodpovednosti za škodu,
- e) umožňujú dodávateľovi, aby spotrebiteľovi nevydal ním poskytnuté plnenie aj v prípade, ak spotrebiteľ neuzavrie s dodávateľom zmluvu alebo od nej odstúpi,
- f) umožňujú dodávateľovi odstúpiť od zmluvy bez zmluvného alebo zákonného dôvodu a spotrebiteľovi to neumožňujú,
- g) oprávňujú dodávateľa, aby bez dôvodov hodných osobitného zreteľa vypovedal zmluvu uzavretú na dobu neurčitú bez primeranej výpovednej lehoty,
- h) prikazujú spotrebiteľovi, aby splnil všetky záväzky aj vtedy, ak dodávateľ nesplnil záväzky, ktoré vznikli,
- i) umožňujú dodávateľovi jednostranne zmeniť zmluvné podmienky bez dôvodu dohodnutého v zmluve,
- j) určujú, že cena tovaru alebo služieb bude určená v čase ich splnenia, alebo dodávateľa oprávňujú na zvýšenie ceny tovaru alebo služieb bez toho, aby spotrebiteľ mal právo odstúpiť od zmluvy, ak cena dohodnutá v čase uzavretia zmluvy je podstatne prekročená v čase splnenia,
- k) požadujú od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nespĺnením jeho záväzku,
- l) obmedzujú prístup k dôkazom alebo ukladajú spotrebiteľovi povinnosti niesť dôkazné bremeno, ktoré by podľa práva, ktorým sa riadi zmluvný vzťah, mala niesť iná zmluvná strana,
- m) v prípade čiastočného alebo úplného nespĺnenia záväzku zo strany dodávateľa neprimerane obmedzujú alebo vylučujú možnosť spotrebiteľa domáhať sa svojich práv voči dodávateľovi vrátane práva spotrebiteľa započítať pohľadávku voči dodávateľovi,
- n) spôsobujú, že platnosť zmluvy uzatvorenej na dobu určitú sa po uplynutí obdobia, na ktorú bola zmluva uzavretá, predĺži, pričom spotrebiteľovi priznávajú neprimerane krátke obdobie na prejavenie súhlasu s predĺžením platnosti zmluvy,
- o) ktoré oprávňujú dodávateľa rozhodnúť o tom, že jeho plnenie je v súlade so zmluvou, alebo ktoré priznávajú právo zmluvu vykladať iba dodávateľovi,
- p) obmedzujú zodpovednosť dodávateľa, ak bola zmluva uzavretá sprostredkovateľom, alebo vyžadujú uzavretie zmluvy prostredníctvom sprostredkovateľa v osobitnej forme,
- r) vyžadujú v rámci dojednanej rozhodcovskej doložky od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní.

Podľa ustanovenia § 75 ods. 4 písm. d) zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov:

Zmluva o hypotekárnom úvere alebo zmluva o komunálnom úvere musí byť písomná a musí obsahovať d) podmienky závislé od objektívnych skutočností, pri ktorých splnení môže byť upravená výška ročnej percentuálnej úrokovej sadzby alebo iné náklady vyžadované od klienta.

Podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka:

Neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Podľa § 53 ods. 10 Občianskeho zákonníka:

Neprijateľnosť zmluvných podmienok sa hodnotí so zreteľom na povahu tovaru alebo služieb, na ktoré bola zmluva uzatvorená, a na všetky okolnosti súvisiace s uzatvorením zmluvy v dobe uzatvorenia zmluvy a na všetky ostatné podmienky zmluvy alebo na inú zmluvu, od ktorej závisí.

Podľa § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov:

Každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách.

Podľa § 3 ods. 5 prvej a tretej vety zákona č. 250/2007 Z.z.:

Proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva.

Spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

Podľa ust. § 298 ods. 1 CSP:

Súd môže v rozsudku, ktorý sa týka spotrebiteľského sporu, aj bez návrhu vysloviť, že určitá zmluvná podmienka používaná dodávateľom v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch

súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou je neprijateľná; v takom prípade súd uvedie vo výroku rozsudku znenie tejto zmluvnej podmienky, ako bolo dohodnuté v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou.

Podľa ust. § 298 ods. 2 CSP:

Ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takej zmluvnej podmienky, nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takej zmluvnej podmienky alebo mu na základe takej zmluvnej podmienky uložil povinnosť vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadostučinenie, súd aj bez návrhu výslovne uvedie vo výroku rozsudku znenie tejto zmluvnej podmienky, ako bolo dohodnuté v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou.

Na základe takto zisteného skutkového a právneho stavu súd žalobe v celom rozsahu vyhovel.

Súd v konaní postupoval v zmysle ust. § 191 CSP, podľa ktorého súd dôkazy hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo. Rozhodnutie bolo vydané v súlade s ust. § 215 CSP na základe zisteného skutkového stavu procesným postupom stanoveným CSP.

Súd konštatuje, že v štádiu konania po vrátení veci uznesením odvolacieho súdu sp. zn. 11CoSr/3/2019-178 zo dňa 27.08.2019, na základe vykonaného dokazovania žalobe opakovane vyhovel, a to z nasledovných dôvodov:

Ako už súd prvej inštancie konštatoval vo svojom prvom rozsudku zo dňa 11.07.2018, bolo nesporné, že právomoc rozhodcovského súdu bola založená na základe platnej rozhodcovskej zmluvy uzatvorenej medzi stranami dňa 12.12.2008 (ods. 21. rozhodcovského rozsudku). Súd mal tiež preukázané, že žaloba bola podaná v zákonnej lehote troch mesiacov od doručenia rozhodcovského rozsudku žalobcom v rade 1/ a 2/ (§ 46 ods. 1 zákona č. 335/2014 Z.z.), a to vzhľadom na dátum vydania rozhodcovského rozsudku dňa 30.4.2017 a doručenie žaloby na súd dňa 7.7.2017.

Závazkový vzťah, ktorý vznikol na základe zmluvy o úvere zo dňa 12.12.2008 medzi žalobcami ako dlžníkmi a žalovaným ako veriteľom, je vzťahom občianskoprávnym. Žalovaný ako veriteľ v danom prípade pri uzatváraní predmetnej zmluvy konal v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti. Žalobcovia zmluvu uzatvárali ako spotrebiteľia a preto má predmetná úverová zmluva charakter spotrebiteľskej zmluvy podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

Keďže odvolací súd zrušil rozsudok súdu prvej inštancie zo dňa 11.07.2018 svojím uznesením zo dňa 27.08.2019 s poukazom na nedostatočne zistený skutkový stav z dôvodu, že súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie o zrušení rozhodcovského rozsudku na závere, že v inom konaní, vedenom na Krajskom súde v Žiline pod sp. zn. 7Co 563/2015, boli také isté zmluvné podmienky, aké boli dohodnuté medzi stranami sporu, vyhlásené za neprijateľné (konkrétne sa jedná o ustanovenie čl. 4.5. zmluvy o úvere upravujúce možnosť žalovaného zvýšiť úrokovú sadzbu), ale predmetný rozsudok krajského súdu bol neskorším rozhodnutím Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo 223/2016 zo dňa 25. októbra 2017, t. j. ešte pred vyhlásením napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie, zrušený, súd po vrátení veci odvolacím súdom na nové prejednanie a rozhodnutie opakovane skúmal, či konanie v tejto veci nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v zákonom ustanovení § 45 ods. 1 zákona č. 335/2014 Z.z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní. Súd s poukazom na vykonané dokazovanie zotrval na názore, ako vo svojom prvom rozsudku zo dňa 11.07.2018, že predpoklady pre zrušenie rozhodcovského rozsudku boli splnené podľa ust. § 45 ods. 1 písm. g), i) a l) zákona č. 335/2014 Z.z..

Súd predovšetkým konštatuje zmatečnosť postupu rozhodcovského súdu v súvislosti s nepripustením zmeny žaloby, ktorej sa žalobcovia domáhali podaním zo dňa 14.10.2016 označeným ako „Úprava petitu žalobného návrhu“. Žalobcovia sa žalobou doručenou na rozhodcovský súd dňa 30.06.2015 domáhali pôvodne určenia, že právny úkon žalovaného, ktorým jednostranne zvýšil úverové rozpätie splácaných

splátok, je absolútne neplatný právny úkon a je teda voči žalobcom právne neúčinný, ako i zaplata sumy 867,92 € ako finančné zadosťučinenie.

Rozhodcovský súd nepostupoval procesne správne, a to v súlade s ust. § 39 ods. 2 zákona č. 335/2014 Z.z. v spojitosti s § 43 ods. 1 a 2 cit. zákona, keď o návrhu žalobcov zo dňa 14.10.2016 (oboznámeného v ods. 38. rozhodcovského rozsudku) nerozhodol rozhodcovským uznesením. O návrhu žalobcov na pripustenie zmeny žaloby tak v rozhodcovskom konaní vôbec nebolo rozhodnuté, čo vyplýva aj zo záhlavia rozsudku, v ktorom sa prejednávajú právna vec vymedzuje len slovami „o zaplata sumy 862,92 €“, na dôvazok je aj neúplne vymedzený predmet konania neuvedením nároku „o určenie absolútnej neplatnosti časti právneho úkonu žalovaného“, ako sa ho pôvodne žalobcovia žalobou podanou na rozhodcovský súd domáhali (pred učením procesného podania zo dňa 14.10.2016).

Pokiaľ rozhodcovský súd v odseku 43. uvádza, že žalobcovia doručili rozhodcovskému súdu podanie – Úprava petitu žalobného návrhu zo dňa 14.10.2016 a v odseku 44 rozsudku poukazuje:

na ustanovenie § 140 ods. 1 a ods. 2 CSP (podľa ktorého: Zmena žaloby je návrh, ktorým sa rozširuje uplatnené právo alebo sa uplatňuje iné právo. Zmenou žaloby je i podstatná zmena alebo doplnenie rozhodujúcich skutočností tvrdených v žalobe.),

na ust. § 141 CSP (podľa ktorého: Ak zmena žaloby nastala pred jej doručením žalovanému, koná súd o zmenenej žalobe bez rozhodovania o pripustení zmeny žaloby okrem prípadu, keď súd rozhoduje podľa § 143 ods. 2.),

na ust. § 143 ods. 1 CSP (podľa ktorého: Súd nepripustí zmenu žaloby, ak by výsledky doterajšieho konania nemohli byť podkladom na konanie o zmenenej žalobe.),

na ust. § 143 ods. 2 CSP (podľa ktorého: Súd nepripustí zmenu žaloby ani vtedy, ak by na konanie o zmenenej žalobe bol vecne alebo kauzálny príslušný iný súd.)

a na ust. § 143 ods. 3 CSP (podľa ktorého: Ak súd nepripustí zmenu žaloby, pokračuje v konaní o pôvodnej žalobe.),

z rozsudku však vôbec nevyplýva, či rozhodcovský súd o podaní žalobcov „Úprava petitu žalobného návrhu“ zo dňa 14.10.2016 svojím uznesením o pripustení, resp. nepripustení zmeny žaloby rozhodol a ako rozhodol. Pokiaľ žalovaný tvrdil, že rozhodcovský súd o zmene žaloby nerozhodol, súd sa s týmto tvrdením žalovaného stotožňuje. Nestotožňuje sa však s vyjadrením žalovaného, že rozhodcovský súd v odseku 44 svojho rozsudku nepripustenie zmeny žaloby dostatočne odôvodnil, keďže v odseku 44 sú len citované vyššie uvedené zákonné ustanovenia §§ 140, 141 a 143 CSP, ale nie je tam uvedené, ktoré zákonné ustanovenie z citovaných rozhodcovský súd na podanie žalobcov – „Úprava petitu žalobného návrhu“ zo dňa 14.10.2016 aplikoval a či vôbec o tomto procesnom podaní žalobcov rozhodol a ak áno, ako rozhodol.

Keďže žaloba bola na rozhodcovský súd doručená dňa 30.06.2015, následne bola žaloba zo strany rozhodcovského súdu zaslaná dňa 03.07.2015 žalovanému na vyjadrenie (ods. 30 rozhodcovského rozsudku), dňa 11.09.2015 doručil žalovaný rozhodcovskému súdu svoje stanovisko k žalobe (ods. 32 rozhodcovského rozsudku) a až následne sa žalobcovia domáhali na základe Úpravy petitu žalobného návrhu zo dňa 14.10.2016 určenia neprijateľnosti a neplatnosti zmluvnej podmienky a zaplata sumy 3983 €, je tak zrejmé, že ustanovenie § 141 CSP nebolo možné aplikovať, keďže zmena žaloby nastala až po doručení žaloby žalovanému a súd mal o zmene žaloby svojím uznesením rozhodnúť.

Napriek tomu, že rozhodcovský súd o zmene žaloby vôbec nerozhodol, pričom z odseku 44 rozsudku sa javí, že zmenu nepripustil, a to z dôvodu podľa ust. § 141 CSP, resp. § 143 CSP (čo ostatne tvrdil aj žalovaný), rozhodcovský súd však zmätočne:

v odseku 59. svojho rozsudku už uvádza, že tým, že sa žalobcovia domáhajú určenia neprijateľnosti a neplatnosti zmluvnej podmienky po zániku úverového vzťahu, práva a právny stav žalobcov v čase podania žaloby a ani v súčasnosti nie sú žiadnym spôsobom ohrozené a nie je možný ani objektívny stav neistoty žalobcov, čím neosvedčili existenciu naliehavého právneho záujmu,

v odseku 60. rozsudku uvádza, že žalobcovia sa podanou žalobou domáhali zaplata sumy 867,92 € a na základe Úpravy petitu žalobného návrhu zo dňa 14.10.2016 zaplata sumy 3983 €.

V zmysle odseku 59. rozhodcovského rozsudku sa tak rozhodcovský súd akoby zaoberal zmeneným návrhom, ktorý sa však predmetom konania nestal, lebo rozhodcovský súd o zmene žaloby podľa § 43 zákona č. 335/2014 Z.z. nerozhodol rozhodcovským uznesením.

Z obsahu podania žalobcov zo dňa 14.10.2016, adresovaného stálemu rozhodcovskému súdu, označeného ako „Úprava petitu žalobného návrhu“ mal súd preukázané, že podanie bolo odôvodnené,

žalobcovia v tomto podaní produkovali skutkové tvrdenia v dostatočnom rozsahu a včas a nie je preto možné túto úpravu žaloby považovať za odôvodnenú nedostatočne, ani za podanú oneskorene.

II.

Súd sa prioritne zaoberal žalobcami namietaným nesprávnym konštatovaním rozhodcovského súdu o nedostatku naliehavého právneho záujmu žalobcov na určení neplatnosti zmluvnej podmienky, zakotvanej v čl. 4.5. Zmluvy o úvere zo dňa 12.12.2008, ktorý záver rozhodcovského súdu bol rozhodujúci pre rozhodnutie vo veci samej. Túto námietku žalobcov súd vyhodnotil ako dôvodnú.

Predovšetkým súd uvádza, že čo sa týka samotného konania o zrušenie rozhodcovského rozsudku v zmysle zákona č. 335/2014 Z. z., nejedná sa o konanie podľa § 137 písm. c) CSP (predtým podľa § 80 písm. c) OSP), a teda nevyžaduje sa preukázanie naliehavého právneho záujmu na takomto konaní. Výpočet žalôb v § 137 CSP je demonštratívny, pričom iná súkromná žaloba, neuvedená v § 137 CSP, je prípustná, ak osobitný petit vyplýva z hmotného práva. Medzi takéto iné, v § 137 CSP neuvedené súkromnoprávne žaloby, patrí aj žaloba o zrušenie rozhodcovského rozsudku, upravená v § 45 zákona č. 335/2014 Z.z..

V prípade konania o určení neprijateľnosti zmluvnej podmienky sa jedná o osobitný druh žaloby, patriacej spotrebiteľovi s cieľom domáhať sa proti porušiteľovi ochrany svojho práva pred neprijateľnými podmienkami, majúcimi podklad v osobitných predpisoch (§ 53 ods. 1, ods. 4 a 5 a § 53a OZ, § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z.) a v tomto prípade nie je potrebné tvrdiť a preukazovať naliehavý právny záujem.

Rozhodcovský súd vec nesprávne právne posúdil, keď nesprávne vyhodnotil neexistenciu naliehavého právneho záujmu na určení neprijateľnosti a neplatnosti zmluvnej podmienky ustanovenia bodu 4.5 Zmluvy o poskytnutí úveru č. 02/717/08 zo dňa 12.12.2008 uzatvorenej medzi žalobcami 1/ a 2/ a žalovaným v znení: „Banka má právo adekvátnym spôsobom meniť úrokovú sadzbu podľa bodu 4.4 úverovej zmluvy v prípade, ak dôjde k zmene miery rizika klienta. Zmena miery rizika klienta môže súvisieť predovšetkým so zmenou rizikovej váhy klienta podľa pravidiel stanovených Národnou bankou Slovenska. Pre posúdenie zmeny miery rizika klienta sú rozhodujúce skutočnosti platné v čase podpisu úverovej zmluvy v porovnaní so skutočnosťami platnými v čase vykonávanej zmeny. Príslušnú zmenu úrokovej sadzby je banka oprávnená uskutočniť automaticky bez dodatkov k úverovej zmluve.“, keď v odseku 59. svojho rozsudku uviedol, že po zániku úverového vzťahu, práva a právny stav žalobcov v čase podania žaloby a ani v súčasnosti nie sú žiadnym spôsobom ohrozené a nie je možný ani objektívny stav neistoty žalobcov.

V prejednávanej veci bolo zásadnou právnou otázkou, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie rozhodcovského súdu, či žalobcovia majú naliehavý právny záujem na určení neprijateľnosti zmluvnej podmienky v úverovej zmluve bez toho, aby tieto zmluvné podmienky boli voči nim aplikované.

Základnou zásadou spotrebiteľských zmlúv je zákaz dojednania takých zmluvných ustanovení, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, a to pod sankciou absolútnej neplatnosti takejto podmienky. Značná nerovnováha predstavuje také postavenie spotrebiteľa, ktoré mu nedovoľuje, alebo značne obmedzuje uplatňovanie nárokov, prostredníctvom ktorých sa domáha riadneho plnenia zo zmluvy. Neprijateľné podmienky sú v zmysle ust. § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka absolútne neplatné, a preto nie je potrebné, aby sa ich neplatnosti spotrebiteľ dovolával.

Pokiaľ rozhodcovský súd v rozsudku (v odseku 62) konštatuje, že individuálny spotrebiteľ nemôže mať naliehavý právny záujem výlučne na určení neplatnosti neprijateľných podmienok v spotrebiteľskej zmluve bez toho, aby sa zároveň domáhal ochrany svojich individuálnych práv, toto konštatovanie je v rozpore s ustálenou súdnou praxou. Východiskom spotrebiteľskej ochrany je názor, podľa ktorého sa spotrebiteľ ocitá vo faktickom nerovnom postavení s profesionálnym dodávateľom, a to s ohľadom na okolnosti, za ktorých dochádza ku kontraktácii, vzhľadom na väčšiu profesionálnu skúsenosť predávajúceho, lepšiu znalosť práva a lepšiu dostupnosť právnych služieb a konečne možnosť stanovovať zmluvné podmienky. Spoločným znakom právnej úpravy spotrebiteľských zmlúv je snaha cestou práva vyrovnať túto faktickú nerovnosť, a to formou obmedzenia autonómie vôle. Autonómia vôle, ktorá je elementárnou podmienkou fungovania materiálneho právneho štátu, nie je úplne absolútna, ale

je limitovaná v rámci spotrebiteľských vzťahov princípom ochrany tej osoby, ktorá uzatvárala právny úkon s dôverou v určitý, druhou stranou jej prezentovaný skutkový stav.

S ohľadom na uvedenú koncepciu spotrebiteľského práva stanovil zákonodarca limity, v ktorých sa môže obsah spotrebiteľských zmlúv pohybovať, a to presnou definíciou zmluvných klauzúl, ktoré sa z hľadiska ochrany spotrebiteľa považujú za neprijateľné, a ktorých použitím sa spotrebiteľ vystavuje nerovnému postaveniu, aby za účelom odstránenia vyššie uvedenej faktickej nerovnováhy bol spotrebiteľ účinným spôsobom informovaný o podmienkach spotrebiteľského úveru a vedel lepšie ako pri nespotebiteľskej úverovej zmluve posúdiť všetky právne dôsledky vyplývajúce pre neho z uzatvorenej úverovej zmluvy. Podľa § 53 ods. 4 písm. i) Občianskeho zákonníka sa za neprijateľnú podmienku považuje ustanovenie, ktoré umožňuje dodávateľovi jednostranne zmeniť zmluvné podmienky bez dôvodu dohodnutého v zmluve. Dodávateľ nesmie jednostranne a svojvoľne zmeniť zmluvné podmienky bez toho, aby to bolo dohodnuté v zmluve. Zákon vychádza zo zásady, že spotrebiteľská zmluva nemôže byť založená na zmluvnom diktáte jednej zmluvnej strany. Zmluvu je možné meniť len dohodou zmluvných strán (§ 516 OZ). V spotrebiteľskej zmluve je ale možné dohodnúť, že v prípade zmeny zmluvných podmienok sa obsah zmluvy tejto zmene môže prispôbiť. Tieto prípady zmeny zmluvy však musia byť dojednané platne.

Možnosť určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky vyplýva z osobitného predpisu, a to z § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. v spojitosti s § 3 ods. 3 cit. zákona, podľa ktorého každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách a teda má právo aj cestou určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky domáhať sa ochrany podľa § 3 ods. 5 prvej vety citovaného zákona, podľa ktorého proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva a v spojitosti s ustanovením § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka, v ktorom je exemplifikatívne uvedený výpočet zmluvných dojednaní, majúcich povahu neprijateľnej zmluvnej podmienky, v spojitosti s § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého sú neprijateľné zmluvné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách neplatné.

Ustanovenie § 28 ods. 6 zákona č. 335/2014 Z.z. umožňuje rozhodcovskému súdu rozhodnúť o neprijateľnosti podmienky použitej v spotrebiteľskej zmluve nielen na návrh strany, ale aj bez návrhu, ultra petit, za účelom dosiahnutia širšej a účinnejšej ochrany spotrebiteľa pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami.

V prípade určenia neprijateľnosti zmluvných podmienok teda naliehavý právny záujem na takomto určení vyplýva priamo zo zákona. Spotrebiteľ ako slabšia strana zmluvného vzťahu má zákonné právo na ochranu pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami v spotrebiteľských veciach s poukazom na vyššie citované zákonné ustanovenia. Okrem toho na základe podanej určovacej žaloby sa postavenie žalobcov stane istejšie a nebudú vystavení neprímeraným obmedzeniam v rozpore s právom, ktorých obsah pri uzatváraní zmluvy nemali možnosť ovplyvniť a zmluvu mohli ako celok len prijať alebo odmietnuť.

S určením neprijateľnosti podmienky v úverovej zmluve je spojená absolútna neplatnosť dotknutého ustanovenia zmluvy, ktorej je možné sa domáhať kedykoľvek.

Ako poukázali žalobcovia, už bolo viacerými súdnymi rozhodnutiami judikované, že na podanie žaloby o neprijateľnosť zmluvnej podmienky z hľadiska vecnej legitímácie nemá právny význam zánik záväzku splnením, žaloba vychádza zo zákonnej požiadavky, podľa ktorej spotrebiteľská zmluva nesmú zásadne obsahovať neprijateľné zmluvné podmienky, pričom sa jedná o nárok vyplývajúci priamo zo zákona.

Výsledkom prijatým na základe takejto žaloby sa priamo nedeklaruje neexistencia práva, ale sa deklaruje existencia nečestnej podmienky, ktorá je v spotrebiteľskej zmluve od jej vzniku. Také rozhodnutie je potom základom pre rozhodovanie o priznaní finančného zadosťučinenia podľa § 3 odseku 5 zákona č. 250/2007 Z.z..

Aplikujúc režim zákona č. 250/2007 Z.z. je potom nutné použiť jeho § 3 ods. 5, podľa ktorého spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie.

Právny záver rozhodcovského súdu o nedostatku naliehavého právneho záujmu žalobcov, ktorý záver rozhodcovský súd odôvodnil tým, že sa žalobcovia domáhajú určenia neplatnosti a neprijateľnosti zmluvnej podmienky po zániku úverového vzťahu medzi stranami sporu v rozhodcovskom konaní a ich práva nie sú preto žiadnym spôsobom ohrozené, preto nie je správny. Zánikom spotrebiteľského zmluvného vzťahu nemôže stratiť pre spotrebiteľa význam dovolať sa neprijateľnosti podmienky v

spotrebiteľskej zmluve, ktorou bol daný spotrebiteľský vzťah založený. Predmetný úverový vzťah síce zanikol splnením, avšak nároky žalobcov voči žalovanému, odvodené od uplatnenia neprijateľnej zmluvnej podmienky žalovaným, trvajú naďalej.

V konkrétnej prejednávanej veci naliehavý právny záujem jednak vyplýva z práva spotrebiteľa na ochranu pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami garantovaného zákonnou úpravou a jednak je daný so zreteľom na individuálne okolnosti prejednávaneho prípadu, keďže žalobou napadnuté ustanovenie článku 4.5 zmluvy spôsobuje ohrozenie rovnováhy v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech žalobcov ako spotrebiteľov, zasahuje do ich vlastníckej a zmluvnej slobody.

Keďže rozhodcovský súd svoje rozhodnutie založil na ustanovení § 80 písm. c) O.s.p., resp. § 137 písm. c) CSP, rozhodcovský súd týmto postupom, keď aplikoval predmetné nesprávne právne normy, vec nesprávne právne posúdil (§ 45 ods. 1 písm. l/ zákona č. 335/2014 Z.z.).

Zároveň je nutné konštatovať, že rozhodcovský súd pri rozhodovaní neaplikoval ustanovenia o ochrane práv spotrebiteľa.

Rozhodcovský súd mohol aplikovať aj ustanovenie § 298 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd môže určiť neprijateľnosť zmluvnej podmienky aj bez návrhu, z čoho vyplýva, že takúto neprijateľnosť môže určiť aj na návrh. Uvedené zákonné ustanovenie je lex specialis k § 137 písm. d) CSP.

Rozhodcovský súd bol povinný podľa § 298 ods. 1 v spojitosti s § 295 CSP aj bez návrhu obstarat' alebo zabezpečiť dôkaz a vykonať ho, v rozsudku týkajúcom sa spotrebiteľského sporu aj bez návrhu vysloviť, že určitá zmluvná podmienka používaná dodávateľom v spotrebiteľských zmluvách alebo iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou je neprijateľná a vo výroku rozsudku uviesť znenie neprijateľnej zmluvnej podmienky. Podľa § 28 ods. 6 zákona č. 335/2014 Z.z. bol rozhodcovský súd povinný preskúmať, či vymáhaný nárok nie je založený na neprijateľnej zmluvnej podmienke alebo na zmluvnom dojednaní, ktoré je v rozpore s ustanoveniami všeobecne záväzných právnych predpisov na ochranu práv spotrebiteľa.

Následne po vykonaní právneho záveru podľa ust. § 298 ods. 2 CSP mal rozhodcovský súd skúmať, či zánik právneho vzťahu medzi stranami bol skutočne priamym následkom uplatnenia neprijateľnej zmluvnej podmienky a či žalovaný prípadným protiprávnym konaním na základe neprijateľnej podmienky donútil žalobcov k predčasnému splateniu predmetného úveru, resp. jeho refinancovaniu do inej banky a či tak následne utrpeli žalobcovia ujmu a vznikol im preto nárok na primerané finančné zadosťučinenie podľa § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z., na ktoré si žalobcovia v rozhodcovskom konaní uplatnili nárok.

Rozhodcovský súd nezistil správne skutkový stav, keď sa v potrebnom rozsahu nezaoberal tvrdeniami žalobcov v žalobe (konštatovanými v odseku 7. rozhodcovského rozsudku), ani tvrdeniami uvedenými v podaní žalobcov zo dňa 14.10.2016, označenom ako Úprava petitu žalobného návrhu, ktorým si žalobcovia uplatnili nárok na peňažné plnenie vo výške 3.983,- eur ako finančné zadosťučinenie podľa ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z..

Rozhodcovský súd ani neskúmal, či zmluva transparentným spôsobom uvádza dôvod pre zmenu úrokovej sadzby, či predmetné ustanovenie článku 4.5 zmluvy pripúšťa rôzny výklad a umožňuje uplatniť žalovanému svojvoľu pri jednostrannej zmene úrokovej sadzby a tým výrazne znevýhodňuje žalobcov ako spotrebiteľov a či je pojem „zmena miery rizika klienta“ (použitý v článku 4.5 zmluvy) vysvetlený a umožňuje žalobcom predpokladať obsah zmien úrokovej sadzby, ktoré môžu nastať až v budúcnosti.

Rozhodcovský súd neuviedol skutočnosti, na ktoré pri posúdení úverovej zmluvy ako zmluvy spotrebiteľskej bol povinný prihliadať, aké parametre by mal tento spotrebiteľský vzťah spĺňať. Následne v jednotlivostiach vo vzťahu ku každému relevantnému ustanoveniu zmluvy sa nedostatočne zaoberal hodnotením splnenia týchto kritérií.

Pokiaľ žalovaný uviedol, že sa nestotožňuje so záverom prvoinštančného súdu v rozsudku č.k. 4Csr/1/2017-93 zo dňa 11.07.2018, že zánikom spotrebiteľského vzťahu ostáva spotrebiteľom zachované právo dovolať sa neprijateľnej zmluvnej podmienky, tak súd poukazuje, že žalovaný vlastne dal žalobcom listom zo dňa 08.10.2013 na výber – buď prijať zo strany žalovaného jednostranne určenú

(upravenú) úrokovú sadzbu, alebo zmluvu ukončiť. Pokiaľ žalovaný tvrdil, že žalobcovia ukončením zmluvy predmetnú spornú zmluvnú podmienku článku 4.5 zmluvy eliminovali, tak súd poukazuje, že žalobcovia tak nekonali po predchádzajúcej dohode so žalovaným, ale na základe jednostrannej výzvy žalovaného, pričom z doposiaľ vykonaného dokazovania sa javí, že tento postup žalovaného predstavuje zásah do zmluvnej istoty účastníkov úverovej zmluvy. Nebolo preukázané, že by na takýto postup existovali pravidlá, ktoré by mali byť stanovené Národnou bankou Slovenska (ako je tento spôsob postupu pri zmene úrokovej sadzby určený v článku 4.5 zmluvy). Z vyjadrenia NBS v jej liste zo dňa 29.10.2014 (č.l. 60) vyplýva, že Národná banka Slovenska svojím predpisom neurčovala a neurčuje bankám metodiku hodnotenia ich klientov na účel správneho stanovovania úrokových sadzieb v rámci poskytovaných úverov. Nie je teda zrejmé, akým postupom a podľa akých pravidiel malo dôjsť k zmene úrokovej sadzby na základe zmeny rizikovej váhy klienta, keď také pravidlá NBS, na ktoré je odkaz v článku 4.5 zmluvy, NBS nevydávala a nevydáva.

Na tomto mieste súd poukazuje, že žalovaný aj nepriamo pripustil, že v prípade článku 4.5 zmluvy sa jedná o neprijateľnú zmluvnú podmienku, keď uviedol, že „prepojenie a neoddeliteľnosť uvedených ustanovení je zvýraznená v tomto prípade, keď žalobcovia ako spotrebiteľia predpokladaný postup aj reálne využili, čím vylúčili aplikáciu neprijateľnej zmluvnej podmienky“. (Uvedené tvrdenie žalovaného je oboznámené v odseku 79. tohto rozsudku.)

Vzhľadom na takýto postup rozhodcovského súdu je možné konštatovať, že rozhodcovský súd nesprávne vyhodnotil predložené dôkazy, keď urobil predčasný záver o nedôvodnosti žalobou uplatneného nároku, po predchádzajúcom nesprávnom konštatovaní neexistencie naliehavého právneho záujmu.

Zároveň rozhodcovský súd ani nevykonával navrhované dôkazy – keďže produkované tvrdenia žalobcov nevyhodnotil v potrebnom rozsahu. Tým boli splnené predpoklady pre zrušenie rozhodcovského rozsudku podľa § 45 ods. 1 písm. g/ zákona č. 335/2014 Z.z.. Rozhodcovský súd takto zároveň postupoval aj v rozpore s ustanoveniami všeobecne záväzných právnych predpisov na ochranu práv spotrebiteľa a toto porušenie malo vplyv na výsledok sporu (§ 45 ods. 1 písm. i/ zákona č. 335/2014 Z.z.).

Rozhodcovský súd zároveň týmto postupom – neaplikovaním príslušných právnych noriem - ustanovenia § 53 Občianskeho zákonníka a § 3 zákona č. 250/2007 Z.z. na prejednávaný prípad aj nesprávne právne posúdil uplatnený nárok na určenie neplatnosti zmluvnej podmienky článku 4.5. Zmluvy o poskytnutí úveru č. 02/717/08 zo dňa 12.12.2008 z dôvodu jej neprijateľnosti (§ 45 ods. 1 písm. i/ zákona č. 335/2014 Z.z.).

Na základe takéhoto právneho posúdenia následne nebol ani správne, dostatočným spôsobom zistený skutkový stav a vyhodnotený predložený dôkaz, týkajúce sa uplatneného nároku na finančné zadostučinenie (§ 45 ods. 1 písm. g/ zákona č. 335/2014 Z.z.).

Pre priznanie finančného zadostučinenia podľa § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. nie sú stanovené žiadne špeciálne podmienky. Základom pre stanovenie jeho výšky je primeranosť a súd túto stanoví na základe vlastnej úvahy v konkrétnom prejednávanom prípade. Preto predčasným bol aj záver rozhodcovského súdu vyslovený v ods. 63. na str. 12 rozsudku, odôvodňujúci zamietnutie žaloby v časti uplatneného nároku na finančné zadostučinenie vo výške 3.983 €.

III.

Vyriešenie otázky, či je banka oprávnená jednostranne zmeniť úrokovú sadzbu voči spotrebiteľovi v prípade existencie objektívnych okolností mimo dôvodov spôsobených spotrebiteľom, ak táto možnosť

vyplýva zo zmluvy o úvere, je otázkou skutkovou. Riešenie skutkových otázok je spojené s obstarávaním skutkových poznatkov súdu v procese dokazovania a pri ich riešení sa súd zameriava na skutkové okolnosti významné pre konkrétny prejednávany prípad. Riešenie právnej otázky prebieha v procese právneho posudzovania veci, teda pri úvahe súdu, ktorú právnu normu bude na podklade skutkových zistení na posudzovaný prípad aplikovať.

Podľa názoru súdu zmluvná podmienka uvedená v článku 4.5 zmluvy by mala byť vyhodnotená rozhodcovským súdom ako neprijateľná zmluvná podmienka, v zmysle § 53 ods. 4 písm. i) Občianskeho zákonníka, podľa ktorého sa považujú za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve najmä ustanovenia, ktoré umožňujú dodávateľovi jednostranne zmeniť zmluvné podmienky bez dôvodu dohodnutého v zmluve, pričom doposiaľ nebolo preukázané, že by boli splnené podmienky pre vyčlenenie zo skutkovej podstaty neprijateľnosti ustanovením § 53 ods. 15 písm. a) OZ (zavedené do OZ zákonom č. 129/2010 Z.z. s účinnosťou od 01.06.2010, ktorým sa v zmysle ust. § 879m OZ spravujú aj právne vzťahy vzniknuté pred 01.06.2010).

Je teda potrebné skúmať, či článok 4.5 úverovej zmluvy spĺňa zákonné predpoklady výnimky v zmysle § 53 ods. 15 písm. a) Občianskeho zákonníka a či umožňuje zmenu sadzby len z vážnych objektívnych dôvodov, alebo umožňuje túto zmenu na základe naplnenia neurčitých a netransparentne definovaných pseudodôvodov, teda aj z dôvodov subjektívnych, nie vážnych a hlavne vopred neznámych pre obe strany. V prípade preskúmvanej zmluvy má súd za to, že absentuje súhlasný prejav vôle zmluvných strán, pokiaľ ide o dôvody oprávňujúce banku na zmenu sadzby. Banka si síce môže dojednať zmenu úrokovej sadzby, ale v súlade so zákonom, teda musí byť platne dohodnutý dôvod a mechanizmus takejto zmeny. Skutočnosť, že tak banka neučinila, vyplýva aj z listu NBS a nemôže byť dôsledkom takéhoto postupu banky viazanosť žalobcov neprijateľnou zmluvnou podmienkou umožňujúcou banke svojvoľne meniť cenu úveru.

V prípade, ak zmluva umožňuje ľubovôľu dodávateľa v tak zásadnej otázke, akou je cena úveru (t.j. úroková sadzba), je zmluva v tejto časti hrubo nevyvážená. Je potrebné skúmať, či bol zachovaný princíp transparentnosti, teda požiadavky na jasné a zrozumiteľné vysvetlenie dôvodov a spôsobu zmeny úrokovej sadzby.

Pokiaľ právny zástupca žalovaného vo svojom podaní zo dňa 22.11.2019 odkázal na znenie smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (ďalej len „smernica“), ktoré v bode 2 písm. b) prílohy stanovuje dodávateľovi finančnej služby „právo zmeniť úrokovú sadzbu platenú spotrebiteľom alebo finančnú službu spotrebiteľovi alebo sumu iných poplatkov za finančné služby bez oznámenia, ak na to má právny dôvod, za predpokladu, že sa od dodávateľa vyžaduje ihneď o tom informovať druhú zmluvnú stranu alebo strany pri najbližšej príležitosti a že druhá strana má možnosť ihneď odstúpiť od zmluvy“, a poukázal, že toto ustanovenie (napriek tomu, že išlo o výslovné oprávnenie stanovené smernicou) nebolo v čase podpisu zmluvy o úvere súčasťou vnútroštátneho poriadku (inkorporované bolo až od 1.6.2010 zákonom č. 129/2010 Z.z.) a aktuálne je súčasťou § 53 ods. 15 Občianskeho zákonníka, vzhľadom na znenie tejto výnimky je nutné ustanovenia čl. 4.5 a 4.6 zmluvy o úvere hodnotiť ako vzájomne súvisiace a neoddeliteľné a nepovažovať ich (ako celok) za neprijateľnú podmienku, tak súd má predbežne za to, že posudzovaný zmluvný vzťah nie je možné subsumovať pod zákonné ustanovenie § 53 ods. 15 písm. a) Občianskeho zákonníka, nakoľko doposiaľ nebol preukázaný vážny objektívny dôvod na zmenu úrokovej sadzby a nebolo preukázané, že by na strane žalobcov došlo k zmenám v ich správaní, ktoré by vyvolali zmenu miery rizika, napríklad k omeškaniu s plnením platieb, k zvýšeniu miery zadlženia, k strate bonity, príjmov či k zvýšeniu výdavkov, a ani pod ust. § 53 ods. 15 písm. b) Občianskeho zákonníka, keďže zmluva nebola uzatvorená na dobu neurčitú.

Pred vyriešením otázky, či možno „zmenu miery rizika klienta“ subsumovať pod vážny objektívny dôvod, ako to má na mysli ust. § 53 ods. 15 písm. a) Občianskeho zákonníka, je však najprv potrebné vyriešiť otázku, či podmienka „zmeny miery rizika klienta“ bola v zmluve dojednaná platne. V tomto prípade bolo sporné, či bola dojednaná v súlade s ust. § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka, teda určitým spôsobom, nevyvolávajúcim pochybnosti o dohodnutí podmienok pre zmenu úrokovej sadzby.

Ide o záver, ktorý je potrebné z vykonaných dôkazov zistiť a toto zistenie a následné právne posúdenie, či predmetná podmienka je, alebo nie je neprijateľná a následne či je vylúčená spod neprijateľnosti v zmysle ust. § 53 ods. 15 písm. a) Občianskeho zákonníka, je povinný vykonať rozhodcovský súd. Súd v celkových hmotnoprávných súvislostiach komplexne tieto skutočnosti nevyhodnocuje, bude to úlohou rozhodcovského súdu po vykonaní dokazovania v rozhodcovskom konaní, je však možné predbežne vysloviť, že pojem „zmena miery rizika klienta“ a jeho odvodzovanie od behaviorálneho skóringu (t.j.

skóringu správania sa), ako vyplýva z doposiaľ vykonaného dokazovania, sa vzťahuje na subjektívne hodnotenie banky, nie na objektívne skutočnosti, pričom hodnotené okolnosti boli vopred žalobcom ako spotrebiteľom pri uzatváraní zmluvy neznáme.

Je tiež potrebné skúmať, či Zmluva o hypotekárnom úvere uzatvorená medzi stranami dňa 12.12.2008 nie je postihnutá v časti jej bodu 4.5 absolútnou neplatnosťou podľa ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka, v spojitosti s ustanovením § 75 ods. 4 písm. d) zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách, či teda obsahuje podmienky závislé od objektívnych skutočností, pri ktorých splnení môže byť upravená výška ročnej percentuálnej úrokovej sadzby. Súd je toho názoru, že podmienky závislé od objektívnych skutočností sú v článku 4.5 zmluvy vymedzené len všeobecne.

Rozhodcovský súd po komplexnom zistení skutkového stavu, opätovným oboznámením sa s obsahom právneho úkonu - úverovej zmluvy uzatvorenej dňa 12.12.2008, ďalších v konaní predložených listinných dôkazov a po vyhodnotení, či vzájomné práva a povinnosti zmluvných strán sú v rovnováhe alebo v značnej nerovnováhe v neprospech spotrebiteľa, vyvodí skutkový záver, na základe ktorého dospeje k právnomu záveru, či ustanovenie článku 4.5 zmluvy je neprijateľnou podmienkou a prichádza tak do úvahy aplikácia § 53 ods. 1, ods. 4 písm. i) a ods. 5 Občianskeho zákonníka.

IV.

Súd tak uzatvára:

Naliehavý právny záujem na podaní žaloby na zrušenie rozhodcovského rozsudku netreba preukazovať, keďže sa nejedná o žalobu podľa § 137 písm. c) CSP, ale sa jedná o osobitný druh žaloby neupravený osobitne v § 137 CSP.

V prípade konania o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky sa zase jedná o osobitný druh žaloby, patriacej spotrebiteľovi s cieľom domáhať sa proti porušiteľovi ochrany svojho práva pred neprijateľnými podmienkami.

Žalobcovia sa domáhali zmenenou žalobou (o ktorej rozhodcovský súd v rozpore s ust. § 39 ods. 2 zákona č. 335/2014 Z.z. nekonal a nerozhodol) aj určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky, ktorú otázkou bol rozhodcovský súd povinný skúmať ex offa – v zmysle ust. § 28 ods. 6 zákona č. 335/2014 Z.z., tým skôr, že sa toho žalobcovia upraveným petitom výslovne domáhali. Z odôvodnenia rozhodcovského rozsudku nevyplýva, že by sa rozhodcovský súd venoval skúmaniu neprijateľnosti zmluvnej podmienky. Rozhodcovský súd neaplikoval ustanovenie § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, v spojitosti s ustanovením § 3 ods. 5 prvej vety cit. zákona. Tým boli splnené podmienky pre zrušenie rozhodcovského rozsudku podľa ustanovenia § 45 ods. 1 písm. i) zákona č. 335/2014 Z.z., keďže stály rozhodcovský súd rozhodol v rozpore s ustanoveniami všeobecne záväzných právnych predpisov na ochranu práv spotrebiteľa a toto porušenie malo vplyv na výsledok sporu.

Rozhodcovský súd vec nesprávne právne posúdil, keď vyhodnocoval otázku naliehavého právneho záujmu na určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok a aplikoval ustanovenie § 137 písm. c) CSP. Rozhodcovský súd nesprávne dospel k záveru o neexistencii naliehavého právneho záujmu. Tým boli splnené podmienky pre zrušenie rozhodcovského rozsudku aj podľa ustanovenia § 45 ods. 1 písm. l) zákona č. 335/2014 Z.z., keďže rozhodcovský rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Rozhodcovský súd následne po nesprávnom konštatovaní neexistencie naliehavého právneho záujmu (ktorý vyplýva priamo zo zákona) a následnom predčasnom konštatovaní neexistencie dôvodov pre určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky (neskúmaním a nevyhodnotením v celom komplexe tvrdení žalobcov o neprijateľnosti zmluvného dojednania článku 4.5 úverovej zmluvy a o nepreukázaní zmeny miery rizika žalobcov) dospel k predčasnému záveru o nedôvodnosti uplatneného nároku na primerané finančné zadostučinenie.

Pokiaľ sa strany vyjadrovali k otázke, či banka bola oprávnená na jednostrannú zmenu úrokovej sadzby, rozpätia a výšky splátok a či je takýto postup banky možné označiť za svojvôľu banky, tak uvedené skutočnosti mali byť predmetom skúmania rozhodcovského súdu, a to následne potom, ako by sa žalovaný k týmto tvrdeniam v celom ich komplexe, po pripustení zmeny žaloby vyjadril.

Záver rozhodcovského súdu, že považuje za nedôvodné a irelevantné tvrdenie žalobcov, že žalovaný svojím konaním donútil žalobcov k predčasnému splateniu úveru, pričom žalobcovia utrpeli ujmu tým, že na jej prekonanie museli vynaložiť ďalšie náklady, je predčasný, bez opory vo vykonanom dokazovaní, ktoré rozhodcovský súd ani nevykonal z dôvodu nezaoberania sa meritom veci, vzhľadom na konštatovaný nedostatok naliehavého právneho záujmu. Relevantné dôkazy bude rozhodcovský súd povinný vykonať ex offo (§ 28 ods. 6 zákona č. 335/2014 Z.z.).

Na základe takto zisteného skutkového a právneho stavu súd prvej inštancie žalobe v celom rozsahu vyhovel a zrušil rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu Slovenskej bankovej asociácie sp. zn. II./2015-27 zo dňa 30.04.2017 z dôvodov podľa ust. § 45 ods. 1 písm. g), i) a l) zákona č. 335/2014 Z.z. s tým, že v ďalšom konaní bude rozhodcovský súd postupovať podľa ust. § 47 ods. 2 a 3 zákona č. 335/2014 Z.z..

Rozhodcovský súd po opätovnom prejednaní veci v odôvodnení svojho rozhodnutia uvedie, čoho sa žalobca domáhal a z akých dôvodov, ako sa následne vo veci vyjadril žalovaný, vysvetlí, ktoré skutočnosti považoval za preukázané, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa správal pri hodnotení dôkazov, prečo nevykonal prípadné ďalšie navrhnuté dôkazy, ako vec právne posúdil vrátane toho, ktoré právne predpisy použil, osobitne uvedie právne predpisy na ochranu práv spotrebiteľa.

Pokiaľ žalovaný poukazoval, že Stály rozhodcovský súd Slovenskej bankovej asociácie zanikol s účinnosťou od 01.01.2019, napriek tomu bude možné v konaní pokračovať, keďže rozsudok tunajšieho súdu o zrušení rozhodcovského rozsudku stáleho rozhodcovského súdu, ktorý bol medziasom zrušený, doposiaľ nenadobudol právoplatnosť. Po nadobudnutí právoplatnosti rozsudku je možné v konaní pokračovať v zmysle § 71 ods. 4 zákona č. 335/2014 Z.z. v spojitosti s § 71 ods. 3 tretej vety cit. zákona.

Súd o náhrade trov konania rozhodol podľa nasledovných zákonných ustanovení:

Podľa ust. § 255 ods. 1 a 2 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

Podľa ust. § 262 ods. 1 a 2 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

Nakoľko boli žalobcovia v rade 1/ a 2/ v konaní v celom rozsahu úspešní, keďže súd žalobe vyhovel, súd priznal žalobcom v rade 1/ a 2/ voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. O výške náhrady trov konania bude rozhodnuté po právoplatnosti tohto rozsudku, podľa § 262 ods. 2 CSP.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní na Okresný súd Žilina.

Odvolať možno písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe.

Odvolať podané v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva.

Odvolať podané v listinnej podobe treba predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší subjekt dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie podania na trovy toho, kto podanie urobil.

Podľa ustanovenia § 363 CSP v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 CSP, teda ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, podpis, spisová značka konania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa ustanovenia § 364 CSP rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa ustanovenia § 365 ods. 1 CSP odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa ustanovenia § 365 ods. 2 CSP odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa ustanovenia § 365 ods. 3 CSP odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa ustanovenia § 366 CSP prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona (zákon č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov); ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, návrh na súdny výkon rozhodnutia.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, pri ktorom vznikla poplatková povinnosť zaplatiť súdne poplatky, trovy trestného konania, pokuty, svedočné, znalečné a iné náklady súdneho konania, ktoré vznikli štátu, vedie sa výkon rozhodnutia z úradnej moci (zákon č. 65/2001 Z.z. o správe a vymáhaní súdnych pohľadávok v znení neskorších predpisov).